



Məktəblərdə
telefon
qadağası
yenidən
gündəmdə

yazısı səh.10-da

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 21 avqust 2019-cu il Çərşənbə № 172 (7342) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Pilotumuzun nəşi 27 gün sonra tapıldı



Bu gün polkovnik-leytenant Rəşad Atakişiyevlə vida mərasimi olacaq; **ekspert:** "Qara qutu"nun şifrə edilməsi çox ağır prosesdir"

yazısı səh.7-də

Müxalifət "su pulu" ilə maliyyələşə bilərmi?

yazısı səh.4-də

Deputatlar "yaşlılar mandatını təhvil verir" iddiasından danışdılar

yazısı səh.7-də

Türkiyədə kürd bələdiyyə sədrlərinin həbsi - daha betər olacaq...

yazısı səh.9-də

Təyyarələri partladıqdan qağayılar Bakıdan niyə qaçıblar - mütəxəssislər açıqladı

yazısı səh.10-də

İşğalçını sülhə vadar etməyin sonuncu yolu

yazısı səh.11-də

Gələcə ildən Azərbaycanda aqrar sığortanın tətbiqinə başlanılır

yazısı səh.13-də

Hacı Qalibin sökdüyü mülklərə görə dövlət qurumları məhkəməyə verildi

yazısı səh.14-də

"Qarabağ"ın heyət sınağı

yazısı səh.15-də

Beynəlxalq Bankdan oğurlanan pullar necə qaytarılacaq?

yazısı səh.14-də

Turizm obyektlərinin vergidən gizlədilər dövryyəsi: bütçə milyonlar itirir

yazısı səh.4-də

GÜMRÜDƏKİ HƏRBİ BAZANIN SABİQ KOMANDANI ERMƏNİLƏRİ İFŞA ETDİ: "QORXAQDIRLAR!.."

Qarabağda erməni tərəfdə döyüşən rus zabitindən şok sözlər; **polkovnik Ruzinski:** "Rusiya olmasaydı, nə Qarabağ ermənilərin olacaqdı, nə də Ermənistan adlı dövlət..."



yazısı səh.8-də

Oğlu və qardaşı oğlu tutulan deputatla bağlı yeni sensasion bilgiler

İqbal Məmmədov 2 ildir vergi ödəməkdən yayınmış; onun çoxşaxəli biznesinin siyahısı yayıldı; biznesmen MM üzvünün digər obyektlərində vergi yoxlamaları başlaması xəbəri var

yazısı səh.5-də



Keçmiş baş prokurordan DTK agentləri barədə açıqlamalar

yazısı səh.3-də



İbrahimbəyova Bakıda yeni möhür verilməsinə sət reaksiyalar

yazısı səh.6-də



Bakı ermənisi yenidən paytaxtımızda - iki fərqli baxış

yazısı səh.9-də



Nazirlik pilotun axtarışında iştirak edənlərə təşəkkür etdi

Azərbaycan Müdafiə Nazirliyinin (MN) rəhbərliyi Hərbi Hava Qüvvələrinin MiQ-29 təyyarəsinin qəzaya uğradığı ilk gündən pilotun nəşi və təyyarənin qalıqlarının axtarışlarında fəal iştirak edən aidiyyəti qurumların nümayəndələrinə təşəkkürünü bildirib.

Bu barədə Müdafiə Nazirliyindən məlumat verilib. Qeyd edək ki, axtarış əməliyyatlarına Hərbi Hava Qüvvələri, Hərbi Dəniz Qüvvələri ilə birgə Türkiyə Respublikası Hərbi Dəniz Qüvvələrinin xilasetmə qrupunun üzvləri, Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Dövlət Sularında Xilasetmə Xidmətinin dalğıcıları və kateqləri, Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyinin "Vaqif Cəfərov" kran, "Nefteqaz-58" təchizat-yedək, "Məmməd Süleymanov" elmi-tədqiqat gəmilərinin heyətləri və Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin (SOCAR) dalğıcıları cəlb olunmuşdular.



İrənli generaldan ilginç açıqlama

Rəsmi Tehrannın nüvə proqramı üzrə sazişi imzalaması səhv idi. Bunu İran Milli Təhlükəsizlik Ali Şurasının katibi Əli Şamxani NBC televiziyasına müsahibəsində deyib.

O, İranda bir çox insanın bu razılaşmanı səhv hesab etdiyini, özünün də bu razılaşmanı yanlış hesab edənlər sırasında yer aldığı bildirib: "Ölkədə bəzi insanlar hələ də belə düşüncələr. Mən İran xalqının fikri ilə razıyam".

Qeyd edək ki, nüvə razılaşması 2015-ci ildə imzalanıb. Müqaviləyə İran, Fransa, Almaniya, Britaniya, ABŞ, Çin və Rusiya imza atıb. ABŞ 2018-ci ildə rəsmən müqavilədən çıxdığını və onun biabırçılıq olduğunu bəyan edib.

Ermənistan qarayara xəstəliyinə yoluxdu

Ermənistanın Geqarkunik vilayətinin Gehovit kəndində 5 nəfərdə qarayara (Sibir yarası) xəstəliyi tapılıb. Virtualaz.org yerli KİV-ə istinadən bildirir ki, bu barədə Ermənistanın Səhiyyə Nazirliyi məlumat yayıb.

"Gehovit kəndinin iki sakini Martunidəki xəstəxanaya qarayara xəstəliyi ilə bağlı müraciət edib. Onlar bildiriblər ki, bir neçə gün əvvəl kənddə mal-qara kəsiblər. Sonradan daha 6 nəfər sakində bu xəstəliyin simptomları aşkar olunub", - nazirlikdən bildirilib.

Nazirliyin məlumatına görə, sakinlərdən götürülən DNT analizləri nəticəsində 5 nəfərdə bu xəstəlik aşkarlanıb və onlar İrəvandakı "Nork" infeksiya xəstəxanasına göndərilə bilər.

Xatırladaq ki, qarayara kənd təsərrüfatı və vəhşi heyvanların bütün növləri, həmçinin insanlar üçün olduqca təhlükəli yoluxucu xəstəlikdir. Bəzən bu xəstəliyi "bədaxsəli çibən" də adlandırırlar.

Başağlığı

Hafiz İbrahimov və Şəhriyar Həsənlı Ramiz Rəcəblının vəfatından kədərləndiklərini bildirir, mərhumun ailəsinə başsağlığı verirlər.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

Daha 185 şəhid və rəsəsinə birdəfəlik ödəmə veriləcək

Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi (ƏƏSMN) tərəfindən şəhid hərbi qulluqçuların və şəhid polis əməkdaşlarının və rəsəsinin birdəfəlik ödəmə (11 min manat) ilə təminatı işləri davam edir.

Kürəkəni tərəfindən yandırılan qadının vəziyyəti kritikdir

Şəmkirdə kürəkəni tərəfindən yandırılan 54 yaşlı qadının vəziyyəti kritik olaraq qalır.

Bu barədə Səhiyyə Nazirliyindən məlumat verilib.

Məlumatda qeyd edilir ki, həkimlərin bildirdiyinə görə, yanıq xəsarətləri 4-cü dərəcəli, yəni dərin nekrozlaşmış olduğundan müalicədə hər hansı bir irəliləyiş əldə etmək mümkün olmur. Səylər davam etdirilir.

Xatırladaq ki, avqustun 18-i Şəmkir rayonu, Sarıtəpə kənd sakini İlqar Məsimovun evində yanğın baş verməsi nəticəsində 2017-ci il təvəllüdü Nicat Sadiqovun meyitinin aşkar olunması faktı ilə bağlı daxil olmuş məlumat əsasında dərhal polis və prokurorluq orqanlarının əməkdaşlarının iştirakı ilə hadisə yerinə baxış keçirilib.

Həyata keçirilmiş təxirəsalınmaz istintaq hərəkətləri və əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində Şəmkir rayon sakini, 1986-cı il təvəllüdü Elmar Sadiqovun avqustun 18-i gecə saat 03 radələrində qayınatası İ.Məsimovun evinə daxil olaraq ailədaxili narahatlıqlarla bağlı müvəqqəti olaraq ondan ayrılaraq yaşayan 1995-ci il təvəllüdü həyat yoldaşı Mətanət Məsimovanı öldürmək məqsədilə özünü ilə gətirdiyi benzini yatmış halda olan qayınanası, 1964-cü il təvəllüdü Səltənət Məmmədov və M.Məsimovanın üzərinə, eləcə də evin içərisinə təkərək yandırması, nəticədə həmin vaxt evdə olan E.Sadiqovun yatmış azyaşlı oğlu, 2017-ci il təvəllüdü Nicat Sadiqovun ölümünə, M.Məsimova və S.Məmmədovanın isə müxtəlif dərəcəli yanıq xəsarətləri alaraq xəstəxanaya yerləşdirilmələrinə səbəb olmasına kifayət qədər əsaslı şübhələr müəyyən olunub. Aparılmış əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində E.Sadiqov tutularaq istintaqa cəlb olunub.

E.Sadiqov şübhəli şəxs qismində saxlanılaraq dindirilib və o, ilkin ifadəsində törətdiyi cinayət əməlini tam etiraf edib.

Hazırda cinayət işi üzrə zəruri istintaq və əməliyyat-axtarış tədbirləri davam etdirilir.



ƏƏSMN-dən verilən məlumata görə, nazirlikdəki komissiya daha 109 şəhidin 185 və rəsəsinə birdəfəlik ödəmənin verilməsinə dair qərar qəbul edib. Birdəfəlik ödəmələr yaxın günlərdə həmin və rəsəsinin bank hesablarına köçürüləcək.

Ümumilikdə 12 268 şəhidin və rəsəsinin birdəfəlik

ödəmə almaq hüququ müəyyən edilib. Bu gündə onlardan artıq 11 403 şəhidin 16 949 və rəsəsinin birdəfəlik ödəmə ilə təminatına dair qərar qəbul olunub.

Şəhidlərin və rəsəsinin birdəfəlik ödəmə ilə təminatı proqramı artıq 93 faiz icra olunub.

Bakı metrosunda işıq problemi yaşandı

Avqustun 20-də metronun "Sahil" stansiyasına elektrik enerjisinin verilməsində fasilə olub. Bu səbəbdən stansiya eskalatorun fəaliyyəti müvəqqəti dayandırılıb.

Bu barədə "Bakı Metropoliteni" QSC-nin mətbuat xidmətinin rəhbəri Bəxtiyar Məmmədov məlumat verib. Onun sözlərinə görə, hadisəyə metropolitenə gələn elektrik xəttində gərginliyin düşməsi səbəb olub.

"Metropolitenə gələn elektrik xəttində gərginliyin düşməsi səbəbindən bu gün saat 10:55-də "Sahil" stansiyasında işıqlanma sistemi və eskalatorun fəaliyyəti dayandırılıb. Qısa müddət ərzində eskalatorun fəaliyyəti bərpa olunub. Təxminən 2-3 dəqiqə stansiya işıqsız qalıb, sonra problem aradan qaldırılıb".

B. Məmmədovun sözlərinə görə, sərnişinlərlə bağlı da hər hansı problem yaşanmayıb, eyni zamanda hadisə qatarların hərəkətinə ciddi təsir etməyib.

Türkiyədə FETÖ-çü polisler həbs olundu

Türkiyənin İzmir şəhərində FETÖ terror təşkilatının üzvlərinə qarşı əməliyyat keçirilib. Virtualaz.org yerli KİV-ə istinadən bildirir ki, İzmir prokurorluğu "ByLock" şifrəli messengerindən istifadə edən, eləcə də terror təşkilatı ilə əlaqədə şübhəli bilinən şəxslərin həbsinə qərar verib.

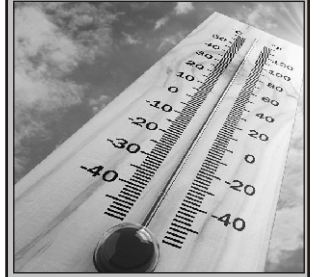
Polis idarəsinin müxtəşkil cinayətlərlə mübarizə şöbəsinin keçirdiyi əməliyyat zamanı vəzifədə olan komissar köməkçisi, xidmətdən xaric edilən komissar müavini və polis məmurları daxil olmaqla 18 şübhəli şəxs saxlanılıb.

Keçmiş məhkumun evindən narkotik götürüldü

Balakən Rayon Polis Şöbəsinin (RPS) əməkdaşları tərəfindən narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı növbəti uğurlu əməliyyat tədbiri keçirilib. Daxili İşlər Nazirliyi mətbuat xidmətinin Şəki regional qrupundan virtualaz.org-a verilən məlumata görə, daxil olmuş məlumat əsasında polis əməkdaşları tərəfindən keçirilmiş əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsinə şübhəli bilinən rayonun Gərəkli kənd sakini, əvvəllər də məhkum olmuş 34 yaşlı Ramil Qandayev saxlanılıb.

Davam etdirilən tədbirlərlə onun yaşadığı evə də baxış keçirilib. Oradan 4 ədəd kibrit qutusunda 11 qramdan artıq və 1 ədəd sellofan torbanın içərisində 300 qram narkotik vasitə olan qurudulmuş mariyuana aşkar olunaraq götürüldü.

Faktla bağlı Balakən RPS-də cinayət işi başlanılıb, istintaq aparılır.



42 dərəcə isti, diskomfort...

Avqustun 21-də Bakıda və Abşeron yarımadasında havanın əsasən günəşli keçəcəyi gözlənilir. Şimal küləyi gündüz cənub-şərq küləyi ilə əvəz olunacaq.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamenti bildirir ki, havanın temperaturu Abşeron yarımadasında gecə 20-24, gündüz 33-38, Bakıda gecə 21-23, gündüz 36-38 dərəcə isti təşkil edəcək.

Atmosfer təzyiqi norma daxilində 761 mm civə sütunu təşkil edəcək, nisbi rütubət gecə 60-70, gündüz 30-40 faiz olacaq.

Abşeron çimərliklərində şimal küləyi gündüz cənub-şərq küləyi ilə əvəz olunacaq.

Dəniz suyunun temperaturu şimal çimərliklərində (Sumqayıt, Novxanı, Pırşağı, Nardaran, Bilgəh, Zaqulba) 25-26, cənub çimərliklərində (Türkan, Hövsan, Sahil, Şıx) 26-27 dərəcə isti təşkil edəcək.

Azərbaycanın rayonlarında da hava əsasən yağmursuz keçəcək. Səher bəzi yerlərdə zəif duman olacaq. Şərq küləyi əsəcək.

Havanın temperaturu gecə 19-24, gündüz 34-39, bəzi yerlərdə 42, dağlarda gecə 13-18, gündüz 25-30 dərəcə isti təşkil edəcək.

Tibbi-meteoroloji proqnoza gəlincə, sabah Bakıda və Abşeron yarımadasında zəif küləyin üstünlüyü fonunda gündüz saatlarında isti temperatur diskomfortu meteorologiya insanları üçün əlverişsizdir.

5 milyon dollarlıq dələduzluq əməli məhkəmədə araşdırılacaq

Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə dələduzluqda ittiham olunan Faiq Məmmədov və Fuad Bayramovun cinayət işi üzrə məhkəmənin hazırlıq iclası keçirilib.

Virtualaz.org-un xəbərinə görə, prosesdə təqsirləndirilən şəxslərin anket məlumatları dəqiqləşdirilib.

Məhkəmə baxışı avqustun 27-nə təyin edilib.

Qeyd edək ki, Fuad Bayramov "MƏK-AN" MTK-nin təsisçisi, Faiq Məmmədov isə şirkətin vəzifəli şəxsi olub.

İttiham görə, bina tikintisi və təchizat işləri ilə məşğul olan şirkətin vəzifəli şəxsləri ümumilikdə 44 vətəndaşa qarşı 5 milyon dollar dəyərinə dələduzluq ediblər.

Tanınmış vəkil Adil İsmayılov facebookda Azərbaycanın sovetdönəqəlmə agent şəbəkəsi haqqında faktlar açıqlayıb. Vəkil DTK-MTN-dəki arxivlərin kimlər tərəfindən yandırıldığını yazıb. O, yazıda Milli Şuradan arxivlərin kimlər tərəfindən möhürlənməsini qeyd edib.

O bildirib ki, "1992-ci ildə Azərbaycan Xalq Cəbhəsi hakimiyyətə gəldikdən sonra keçmiş sistemin əsas dayaqlarından biri olan Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsində (DTK)-keçmiş MTN-də islahatlar etməyə, arxivləri açmağa cəhd göstərmədi. Nədən cəhd edilmədiyini barədə suala hələ o vaxt və ümumiyyətlə, həmin orqanın fəaliyyəti barədə



Keçmiş baş prokurordan DTK agentləri barədə açıqlamalar

sində başqa suallara ətraflı və mötəbər məlumat almaq məqsədi ilə defələrlə milli təhlükəsizlik naziri Fəxrəddin Təhməzovla söhbət etməyə cəhd göstərib. Lakin nazir vaxtı olmadığını, başının qarışığı olduğunu bəhanə edərək görüşməkdən imtina edib. DTK-MTN-in keçmiş rəhbəri İlhüseyn Hüseynov da suallara cavab verməyi rədd edib".

Adil İsmayılov qeyd edib ki, İxtiyar Şirin (Əbülfəz Elçibəy hakimiyyəti dövründə baş prokuror), Tahir Kərimli və Çingiz Qənizadə 1992-ci ilin may hadisələrindən dərhal sonra Milli Şuranın qərarı ilə DTK-nın arxivləri və bəzi şöbələrini möhürləmişdilər: "Nazirliyin bəzi əməkdaşlarının deməsinə görə, bu əməliyyatı həyata keçirənlərin nəşliyinə qibtə etməkləri, çünki əməliyyatı həyata keçirənlərin heç birinin nazirlik və onun işi barəsində ümumi də olsa anlayışları yox idi.

Elə buna görədir ki, İ.Hüseynovun tərəfdarları bir sıra mühüm sənədləri məhv etməyə imkan tapdılar. Hadisələrin sonrakı inkişafı, AXC rəhbərlərinin bu sahədəki qətiyyət-sizliyi, yəni arxivlərin indiyə kimi açılmaması nəinki Elçibəyin əleyhdarları, hətta öz yaxın məsləkdaşları arasında da xoşagəlməz söz-söhbətlərin yaranmasına səbəb olmuşdu.

Belə bir fikir var idi ki, hakimiyyətdə olan AXC liderləri arasında vaxtilə DTK ilə əməkdaşlıq etmiş şəxslər olduğundan, hətta respublika rəhbərliyində mühüm postlar tutan bəzi şəxslər barəsində MTN arxivlərində işəadıcı materiallar olduğundan onlar, arxivləri açmağa tələsmir, özlərinə aid olan sənədləri məhv edirlər. O vaxt bu söz-söhbətin qarşısını almaq üçün

İxtiyar Şirin: "Pənah Hüseynlə DTK-ya getdik və arxivlərin qapılarını möhürlədik"



MTN-in fəaliyyətini tədqiq edəcək komissiyanın yaradılmasını onun tərkibinə müxtəlif siyasi qüvvələri təmsil edən nümayəndələrin salınmasını təklif etdim.

Hesab edirdim ki, komissiya öz işinə məhz mövcud hakimiyyətdə olan şəxslərin barəsində olan materialların öyrənilməsindən başlamalıdır. DTK-MTN-in fəaliyyətinin tədqiq edilməsi ilə əlaqədar məsələyə xüsusi diqqət verilməlidir. Bu orqanın may ayında baş vermiş dövlət çevrilişindəki (Ayaz Mütəllibovun birgünlük qayıdışı) rolu heç kim üçün sirr deyildi.

Nazir İ.Hüseynovun televiziya ilə çıxışını, DTK əməkdaşlarının Ali Sovetin binasında tərksilahlı edilməsini, çevrilişdən əvvəl nazirliyin rəhbərinin Moskvada olması, Primakovla və Rusiya xüsusi xidmət idarələrinin başqa rəhbərləri ilə danışıqlar aparmaları barədə məlumatlar vardı. Bütün bunlara baxmayaraq, həmin faktların heç biri yoxlanılmadı, bu orqanda işləyənlər barəsində xidməti yoxlama təşkil edilmədi, çevrilişin təşkilində bilavasitə əli olan əməkdaşlar

müəyyən edilərək onların hərəkətlərinə qiymət verilmədi".

Vəkil daha sonra yazıb ki, AXC hakimiyyətinin süqutu ilə nəticələnmiş çoxsaylı səhvlərdən biri agenturaya münasibət və agentura şəbəkəsinin açıqlanmaması idi.

Adil İsmayılovun yazdığıları ilə bağlı keçmiş baş prokuror İxtiyar Şirin "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, DTK arxivinin qapılarını möhürlədiyi barədə yazılan doğrudur. Arxiv qapısının möhürlənməsinin səbəbi olub: "Keçmiş DTK-nın arxivlərinin açılması məsələsi illərdir aktuallığını qoruyur. Ona görə də tez-tez ayrı-ayrı şəxslərin bu məsələyə toxunması, keçmişdə baş verənlərlə bağlı yazıları təbii bir iş olardı. Ona görə də hazırkı işləri gəldirdi. Sadəcə, 1993-cü ilin iyununda bizim hakimiyyət devrildi və məsələnin həll olunması bu səbəbdən Elçibəy iqtidarı zamanında baş vermədi. Sual qoyulmalıdır ki, Elçibəy hakimiyyətdən sonrakı hakimiyyət nədən 26 ildir DTK arxivlərini açmayıb".

☐ **Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"**

BQXK nümayəndələri Azərbaycana keçən fərari erməni hərbi ilə görüşdülər



Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsinin (BQXK) Bakıdakı nümayəndələri bu yaxınlarda təmas xəttini keçən milliyətçə erməni olan şəxsə baş çəkiblər.

Nümayəndəliyin İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin rəhbəri İlham Hüseynova virtualaz.org-a bildirib ki, başçəkəmə Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsinin standart prosedurlarına uyğun həyata keçirilib: "Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsi saxlanılan şəxslərə baş çəkir ki, onlarla rəftarı, onların saxlanılması şəraitini monitorinq etsin və həmin şəxslərin ailə əlaqə yaratmalarına imkan yaratsın".

Qeyd edək ki, Azərbaycan Müdafiə Nazirliyinin yaydığı məlumatla əsasən, avqustun 12-si səhər saatlarında cəbhənin Füzuli rayonu istiqamətində düşmən tərəfindən fərariyyət etmiş hərbi qulluqçu Kazaryan Aro Xaykoviç bölmələrimizin sayıqlığı nəticəsində saxlanılıb. İlk dindirilmə nəticəsində müəyyən olunub ki, düşmən hərbiçisinin fərariyyət etməsinə səbəb xidmət etdiyi hərbi hissədə baş verən özbaşınalıq, hərbi qulluqçulara qarşı edilən dözülməz və qeyri-insani münasibətdir.

MDB xətti ilə axtarılan İran vətəndaşı Bakıda saxlanıldı

Beynəlxalq axtarılda olan İran vətəndaşı Azərbaycanda saxlanılıb.

"Report" xəbər verir ki, Müstəqil Dövlətlər Birliyi (MDB) tərəfindən narkotik maddə satmağa görə axtarılda olan İran vətəndaşı Amir Yusif Soltanisaransani Bakıya gələn zaman hava limanında saxlanılıb.

Fakt üzrə araşdırmalar davam etdirilir.

Qeyd edək ki, Azərbaycan Respublikası 24 sentyabr 1993-cü il tarixindən MDB-nin üzvüdür.



ATƏT qoşunların təmas xəttində növbəti monitorinq keçirəcək

ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin şəxsi nümayəndəsinin mandatına uyğun olaraq, avqustun 21-də Göygöl rayonu istiqamətində Azərbaycan və Ermənistan qoşunlarının təmas xəttində növbəti monitorinqin keçirilməsi planlaşdırılıb.

Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən virtualaz.org-a bildirişlər ki, monitorinqi Azərbaycan tərəfdən ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin şəxsi nümayəndəsinin səhra köməkçiləri Mixail Orlar və Martin Şuster keçirəcəklər.

Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğal edilmiş və nəzarət olunan Azərbaycan ərazisində işə monitorinqi ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin şəxsi nümayəndəsinin səhra köməkçiləri Gennadi Petrika və Saymon Tiller aparacaqlar.

Türkiyədə internet vasitəsilə müştəri tapan bir qrup qadın tutuldu

Türkiyədə Karaman İctimai asayiş nəzarət bölməsinin Əxlaq bürosu əxlaqsızlıq etdiyi iddia olunan qadınlara qarşı əməliyyat keçirib.

Virtualaz.org yerli KİV-ə istinadən bildirir ki, əməliyyat zamanı Şevval Öykü G., azərbaycanlı, 47 yaşlı Ülker A. və Yüksel G. saxlanılıblar.

Əməliyyat Osman Qazi məhəlləsində aparılıb.

Saxlanılanların sosial şəbəkələr vasitəsilə müştəri tapıb onlarla evlərində görüşdü-yü bildirilib.



Babək "Sirab" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti İdarə Heyətinin sədri Namiq Novruzov son zamanlar bəzi xəbər saytlarında Müsavat Partiyasını bu şirkətin maliyyələşdirməsi haqqında yayılan məlumatlara aydınlıq gətirib. N.Novruzovun bəyanatında deyilir ki, bu səpkili xəbərlərin meydana çıxmasına səbəb Avropada yaşayan və özünü müsavətçi jurnalist kimi təqdim edən Laçın Məmişovun "Youtube" kanalında yayımladığı bir videodur. Həmçinin xəbərlər Babək "Sirab" ASC-yə məxsus "Sirab" mineral sularının fotosəkilləri də yerləşdirilərək yayımlanıb.

Bəyanatda daha sonra bildirilir: "Babək "Sirab" ASC olaraq məsələ ilə bağlı araşdırmalarımızdan sonra bəlli olur ki, sözügedən jurnalistin açıqlamasında yuxarıda da qeyd etdiyimiz kimi, Babək "Sirab" ASC-dən yox, Avropada yaşayan hansısa Azərbaycan vətəndaşı tərəfindən elə Avropa ölkələrinin birində qeydiyyatdan keçirilən və orada da fəaliyyət göstərən "Sirab Europa Gmhb" adlı bir şirkətdən bəhs edilir.

Babək "Sirab" ASC olaraq qətiyyətlə bildiririk ki, Avropada qeydiyyatdan keçən həmin "Sirab Europa Gmhb" adlı şirkətin Naxçıvanda qeydiyyatdan keçən və ölkəmizdə fəaliyyət göstərən Babək "Sirab" ASC ilə yaxından və uzaqdan heç bir əlaqəsi yoxdur.

Lakin bir sıra yerli xəbər saytları bu informasiyanı Babək "Sirab" ASC rəhbərliyi ilə heç bir dəqiqləşdirmə aparmadan Babək "Sirab" ASC-yə məxsus "Sirab" mineral sularının fotosəkillərindən də istifadə etməklə öz xəbər saytlarında yayımlamışdılar. Babək "Si-

Müxalifət "su pulu" ilə maliyyələşə bilərmə?

Sərdar Cəlaloğlu: "Bir müxalif partiyanın orta səviyyədə fəaliyyət göstərməsi üçün ayda 50-100 min manat vəsait lazımdır"



rab" ASC-yə və "Sirab" markasına yönelik qeyri-dəqiq informasiyanı yayan xəbər saytlarından yanlışları düzəldərək təzib vermələrini tələb edir, əks təqdirdə, haqqımızı hüquqi müstəvidə qorumaq üçün bütün zəruri addımları atacağıımızı bildirmək istəyirik".

Bəs bir müxalif partiyanın orta səviyyədə fəaliyyəti üçün təxminən nə qədər vəsait lazımdır?

ADP sədri Sərdar Cəlaloğlu "Yeni Müsavat"a bildirdi ki,

"Siyasi partiyalar haqqında Qanuna görə, dövlətin, hökumətin siyasi partiyalar qarşısında öhdəliyi var. Bu öhdəliyə siyasi partiyaların fəaliyyətinin normal həyata keçirilməsinin təmin edilməsi, partiya yerlə təmin etmək, dövlət tərəfindən qanunauyğun şəkildə maliyyələşdirmək və sair məsələlər daxildir. Qanuna görə siyasi partiyalar həmçinin fərdlərin, iş adamlarının, özəl müəssisələrin verdiyi ianələrlə maliyyələşməlidir.

Odur ki, hansısa bir özəl şirkət, o cümlədən iş adamı hansısa siyasi partiya ianə verirsə, burada qanundankənar heç bir hal yoxdur: "Sadəcə olaraq, bu gün Azərbaycanda bir qərübə vəziyyət yaranıb. Hökumət müxalif partiyalarını parlamentə buraxmır ki, bu partiyalar dövlət büdcəsindən maliyyələşsin. Amma bu partiyaların yaşaması üçün qeyri-rəsmi şəkildə maliyyələşdirilməsi halları baş verir. Bir tərəfdən də Azərbaycanda müxalif partiyalarına iqtidarın iradəsindən kənar maliyyə dəstəyi verən insanlar, özəl müəssisələr ciddi təqibə məruz qalır. Ona görə də kimlərsə hansısa müxalif partiya ianə verirsə, bu yardımlar son dərəcə gizli şəkildə həyata keçirilir. İş adamları bilsələr ki, partiyalara maliyyə yardımı etdiklərinə görə təqib olunmazlar, biznesləri çökdürülməz, o zaman ianələrini də şəffaf şəkildə verərlər və partiyaların maliyyələşdirilməsi sahəsində böyük irəliləyiş

baş verər, partiyalar maliyyə sıxıntısı çəkməzlər".

ADP sədrinin sözlərinə görə, siyasi partiyaların inkişafında maliyyə faktoru ciddi əhəmiyyətə malikdir: "Partiyalar dövlət üçün kadrlar yetişdirir və konstitusiyamıza görə siyasi sistemin tərkib hissəsidirlər. Ona görə də hökumət partiyaların inkişafında maraqlı olmalıdır. Çox təəssüf ki, bu gün müxalif siyasi partiyanın iqtidarın iradəsindən kənar hansısa özəl şirkət və ya iş adamı tərəfindən maliyyələşdirilməsi məsələsinə kriminal hadisə kimi yanaşılır. Hərçənd ki, ortada belə bir maliyyələşdirilmə faktının olub-olmadığı məlum deyil.

Müxalif partiyaları maliyyə vəziyyəti sarıdan ölü vəziyyətinə düşüblər. Partiyaların maliyyə problemi cəmiyyətin, dövlətin diqqətində olmalıdır.

Nəcməddin Ərbakan öləndə məlum oldu ki, onun partiyasının 4 milyard dollarlıq büdcəsi var. Bu gün Türkiyədə iqtidar partiyası olan

AKP-nin büdcəsi az qala Azərbaycanın dövlət büdcəsi qədərdir. Eləcə də müxalifətdə olan CHP-nin büdcəsi milyardlarla ölçülür. Dövlətin inkişafı üçün siyasi partiyaların maliyyəsinin yüksək olması zəruridir. Hansısa şirkət və ya iş adamı siyasi partiyaları maliyyələşdirsə, onun davranışını dəstəkləmək lazımdır, hədəfə almaq yox. Partiyaları maliyyələşdirməkdən boyun qaçıranlar qınanmalıdır ki, konstitusion borcunu niyə yerinə yetirmir. Partiya məşin-dirsə, maliyyə onun benzini-dir. Benzin yoxdursa, əlbəttə ki, o məşin işləməyəcək. Ona görə də Azərbaycanda hökumətin və cəmiyyətin partiyaların maliyyələşməsinə münasibəti dəyişməlidir".

S.Cəlaloğlu onu da qeyd etdi ki, bir müxalif partiyanın orta səviyyədə fəaliyyət göstərməsi üçün orta hesabla ayda 50-100 min manat arası vəsait lazımdır.

□ **Etibar SEYİDAĞA,** "Yeni Müsavat"

Turizm obyektlərinin vergidən gizlədilən dövriyyəsi: dövlət büdcəsi milyonlar itirir

Ekspert: "2018-ci ildə mehmanxana və mehmanxana tipli obyektlər cəmi 33 milyon manat vergi ödəyib"

Lerik rayonunda yerləşən, deputat İqbal Məmmədova məxsus "Relax" istirahət mərkəzində baş verənlər bir daha Azərbaycan iqtisadiyyatında gizli dövriyyələrin, vergidən yayınan vəsaitlərin həcmi nə qədər böyük olduğunu göstərdi. Xüsusən də vəzifəli şəxslərin, deputatların himayə etdiyi və ya birbaşa sahib olduğu əyləncə və istirahət mərkəzləri, hotellərin vergidən yayınması, hətta vergi orqanı işçilərinə qarşı zorakılığa əl atması vəziyyətin nə qədər ciddi olmasından xəbər verir.

"Yeni Müsavat"a açıqlamasında məsələyə münasibət bildirən **iqtsadçı ekspert Rəşad Həsənov** bildirdi ki, Azərbaycanda iqtisadiyyatın bütün sahələrində qeyri-rəsmi iqtisadi fəaliyyətlər geniş yayılıb: "Dünya Bankının hesabatına görə, 2017-ci ildə Azərbaycanda qeyri-dövlət sektorunda gizli iqtisadiyyat 66 faiz ətrafında dəyişirdi. Bu günə qədər bizim də müxtəlif qiymətləndirmələrimiz olub. 2016-cı il üçün aparığımız qiymətləndirmədə ortaya çıxan mənzərə o idi ki, qeyri-dövlət sektorunda iqtisadiyyatın hər 4 manatından 3 manatı gizli iqtisadiyyatın, qeyri-rəsmi dövriyyənin predmeti-

dir. Deməli, turizm sektorunda da bənzər trendlər müşahidə olunur. İqtisadiyyatın bütün sahələrində olduğu kimi, turizm sektorunda da himayədarlıq institutunun özünə ciddi yer tutması vergidən yayınmaları, gizli dövriyyəni stimullaşdıran əsas məqam olub".

R.Həsənov onu da qeyd etdi ki, vergi qanunvericiliyi hazırda turizm sektoru üçün təşviqedicidir: "Bu baxımdan, turizm sektorunda gizli iqtisadi fəaliyyət daha geniş yayılır. Nəzərə almaq lazımdır ki, turizm sektoru təkə daxili rəqiblərlə deyil, xarici turizmle də rəqabət aparmaq məcburiyyətindədir. Azərbaycan turizmi



qonşu Gürcüstanın, Türkiyənin turizmi ilə rəqabətli şərtlər daxilində fəaliyyət göstərməlidir ki, inkişaf dinamikasını qoruyub saxlaya bilsin. Ona görə də bu sektora vergi siyasəti müəyynləşdirərkən daha diqqətli olmaq lazımdır.

Bu sadələşdirilmə bugünlərdə baş vermiş hadisələrə haqq qazandırmır. Himayə-

darlıq institutu bütövlükdə həm uçu, həm şəffaflığı, həm dövlət qurumlarının öz fəaliyyətini normal şəkildə icra etməsinin əsaslarını daşıyır. Bu, birmənalı şəkildə doğru deyil. Dövlət qurumuna, qanun təmsilçisinə öz vəzifəsini icra etmək, müvafiq nəzarəti həyata keçirmək üçün şərait yaradılmalıdır".

İqtisadçının sözlərinə görə,

re, turizm sektorunda gizli dövriyyə iqtisadiyyatın digər sahələri ilə müqayisədə daha çoxdur: "Bu, eyni zamanda onu göstərir ki, bütövlükdə götürüldükdə iqtisadiyyatın leqallaşması istiqamətində son 3 ildə müxtəlif xarakterli addımların atılması, həmçinin Vergi Məcəlləsinə, "Sosial sığorta haqqında" Qanuna dəyişikliklərin edilməsi, sanksiyaların nisbətən sərtləşdirilməsi, vergi orqanında idarəetmənin dəyişdirilməsi kimi faktorlar belə bu gün Azərbaycanda biznesin leqallaşmasına ciddi təsir göstərməyib. Turizm sektorunda vəziyyəti qiymətləndirərkən məlum olur ki, həqiqətən də digər sektorlarla müqayisədə gizli dövriyyə daha geniş yayılıb. Dövlət Statistika Komitəsinin verdiyi məlumata görə, 2018-ci ildə yerləşdirmə fəaliyyəti ilə məşğul olan mehmanxana və mehmanxana tipli fəaliyyətlərin təxminən illik dövlət büdcəsinə ödədikləri cəmi vergilərin həcmi 33 milyon manat olub. Bu, kifayət qədər kiçik göstəricidir. Azərbaycanda vergi yükü iqtisadiyyatda 14,2 faizdir. Digər məlumatları uzlaşdırarkən ortaya çıxan təxmini mənzərə ondan ibarətdir ki, turizm sektorunda 65-70 faiz ətrafında gizli iqtisadiyyat var. Bu sonrakı dövrdə turizm sahəsində dövlət siyasətinin müəyynləşdirilməsi istiqamətində baza formalaşdırır. Belə ki, vergi güzəştləri ilə bağlı müəyyn xərclər ortaya çıxır. Hazırda turizm dövlətin prioritet sa-

hələrindən biridir və neft sənayesindən sonra yeganə sahələrdən biridir ki, idxalla ixrac arasında profit var. Yeni daha çox valyuta gətirən sahələrdən biridir. Turizm sektorunu qeyri-neft məhsullarının ixracı ilə müqayisə etsək, təxminən 40-50 faiz daha çox, bəzi illərdə isə iki dəfə çox valyutanın ölkəyə gətirilməsinə vasitəçi olub. Bu prioritetləri nəzərə alaraq, bundan sonrakı dövrdə turizm siyasətinin müəyynləşdirilməsi əsas məsələlərdən biri kimi ortaya çıxır".

Ekspert hesab edir ki, vergi güzəştləri hesabına gizli dövriyyənin vergiyə cəlb olunması itkiləri bərpa etməklə yanaşı, iqtisadiyyatın şəffaflaşmasına gətirib çıxaracaq: "Əgər belə konsepsiya hazırlanarsa, vergi güzəştləri verilərsə, gizli dövriyyənin həcmi böyük olmasa da nəzərə alına bilər. Bu sektorun şəffaflaşması və vergi bazasının genişləndirilməsi üçün vergi güzəştləri vermək mümkünür. Vergi güzəştlərinin edilməsi zamanı yaranan itkilər vergi bazasının genişləndirilməsindən əldə edilən gəlirlərlə kompensasiya oluna bilər. Bu, orta və uzunmüddətli dövr üçün sektorun uçuotu şəffaflaşmasına, eyni zamanda sektordan dövlət daxilolmalarının, fiskal gəlirlərin də əhəmiyyətli səviyyədə artmasına gətirib çıxara bilər. Burada dekoderlərin də hüquqi maraqlarının qorunması üçün əlverişli şərait yarana bilər".

□ **Nərgiz LİFTİYEV,** "Yeni Müsavat"

Milli Məclisin deputatı İqbal Məmmədovun oğlu Mirhəmid Nərimanlı, qardaşı oğlu Orxan Nərimanlı və daha 4 şəxs Vergilər Nazirliyinin əməkdaşlarına zor tətbiq, nazirliyə məxsus nəqliyyat vasitələrini daşqalaq etdiklərinə görə barələrində həbs-qətimkan tədbiri seçilib. Tutulanlara qarşı Cinayət Məcəlləsinin 309.2 (vəzifə səlahiyyətlərini ağır nəticələrə səbəb olmaqla aşma) və 315.2-ci (hakimiyyət nümayəndələrinə həyat və sağlamlıq üçün təhlükəli olan zor tətbiq etmə) maddələri ilə ittiham irəli sürülüb.

Bundan sonra deputatın oğlu və digərlərinin neçə il müddətinə azadlıqdan məhrum edilə biləcəyi sualı aktuallaşıb. Hüquqşünas Natiq Ələsgərov "Yeni Müsavat"a deyib ki, Azərbaycanda oxşar situasiyalarda fərqli qərarların verilməsi pis bir ənənə şəklini alıb: "Lerikdəki "Relaks" istirahət mərkəzində baş verən hadisəyə gəlincə isə yayılan videolardan belə aydın olur ki, Vergilər Nazirliyinin əməkdaşlarına, yeni hakimiyyət nümayəndələrinə qarşı cinayət qrup şəklində törədilib. Yayılan məlumatlardan o da aydın olur ki, nazirlik əməkdaşlarına qarşı qəbul edilən, onlara əl qaldıran dəstənin rəhbəri rolunda deputatın oğlu çıxış edib. Qrup şəklində törədilən cinayət əməlləri adətən nəzərdə tutulan maddənin sanksiyasının ən yuxarı həddində cəza tətbiqini şərtləndirir.

CM-in 309.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş əməllər zor tətbiq etməklə və ya zor tətbiq etmə hədəsi ilə törədildikdə, yaxud silah və digər xüsusi vasitələrdən istifadə etməklə törədildikdə və ya ağır nəticələrə səbəb olduqda - 3 ilədək müddətə müəyyən vəzifə tutma və ya müəyyən fəaliyyətlə məşğul olma hüququndan məhrum edilməklə, 3 ildən 8 ilədək müddətə azadlıqdan məhrum etmə ilə cəzalandırılır.

CM-in 315.2-ci maddəsinə əsasən bu Məcəllənin 315.1-ci maddəsində göstərilən şəxslərə qarşı həyat və sağlamlıq üçün təhlükəli olan zor tətbiq etmə - 3 ildən 7 ilədək müddətə azadlıqdan məhrum etmə ilə cəzalandırılır.

Hüquqşünas deyir ki, deputat İqbal Məmmədovun oğlu Mirhəmid Nərimanlının iş üzrə dəstə başçısı olaraq tanınması onun vəziyyətini ağırlaşdırma bilər: "İstintaq videoları əsas götürüb iş üzrə araşdırma apararsa, Mirhəmid Nərimanlına nəticə etibarilə 8 il və daha artıq müddətə azadlıqdan məhrum edilməsinə əsas yaranar. Onunla bərabər tutulan şəxsləri də az cəza gözləyirik".

Hüquqşünas deyir ki, İqbal Məmmədovun oğlu Mirhəmid Nərimanlı hakimiyyət nümayəndəsinə zor tətbiq edən ilk deputat övladı deyil: "2 il əvvəl eks-deputat Qalib Salahzadənin oğlu Əli-hüseyn Salahzadəni də hakimiyyət nümayəndəsinə qarşı zor tətbiq etdiyinə görə həbs etmişdilər. Sonradan onun barəsində prokuror 4 il cəza istədi, Nəsimi Rayon Məhkəməsində hakim Şəlalə Həsənova 3 il həbs cəzası çıxardı. Əli-hüseyn Salahzadə 1 nəfərə - "Azersu" əməkdaşına bir sille vurmuşdu. Buna görə ona 3 il azadlıqdan məhrum etmə cəzası verilib. İqbal Məmmədovun oğlu isə başının dəstəsi ilə Vergilər Nazirliyinin işçilərinə qarşı daha aqressiv davranış göstərərək, dövlətə məxsus maşınları daş atıblar. Bu, dövlətə qarşı



Oğlu və qardaşı oğlu tutulan

deputatla bağlı yeni sensasion bilgiler

İqbal Məmmədov 2 ildir vergi ödəməkdən yayınmış; onun çoxşaxəli biznesinin siyahısı yayıldı; biznesmen MM üzvünün digər obyektlərində vergi yoxlamaları başlaması xəbəri var



de-marşdır. Belə məsələlərdə şəxslər ən sət şəkildə cəzalandırılmalıdır ki, gələcəkdə bir daha təkrar olunmasın".

Hüquqşünas oğlunun hərəkətinə görə deputat İqbal Məmmədovun cəzalandırılması perspektivinin olduğunu da qeyd edib: "2017-ci il iyulun 3-də Bakı şəhər sakini Rüstəm Orucov idarə etdiyi "BMW" markalı, Az 10 OG 300 dövlət nömrə nişanlı avtomobillə yol hərəkəti qaydalarını pozduğuna görə, ona əsaslı irad bildirmiş sürücü Sənan Səmədovun idarə etdiyi marşrut avtobusunu 8 dayanacaq təqib etmişdi. Sonra da vətəndaşların gözü qarşısında bir qrup şəxs sürücünü döymüşdü. Onu bu cinayətinə görə 4 il 6 ay müddətinə azadlıqdan məhrum etdilər. Atasını Novruzəli Orucovu isə Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidməti rəisinin həqiqi hərbi xidmətə çağırış üzrə müavini vəzifəsindən qovdular. Mümkündür ki, deputat İqbal Məmmədovla bağlı da eyni gedişatın şahidi ola bilərik. İqbal Məmmədovun karyerasının alt-üst olması da mümkündür".

Hüquqşünas Əkrəm Həsənov isə ümumən vergidən yayınma halına görə Vergi Məcəlləsinin 58-ci maddəsinə əsasən müvafiq vergi məbləğinin 50 - 100 faizi miqdarında maliyyə sanksiyası tətbiq edilə bildiyini deyib: "Yeni vergi ödəyicisi ödəmədiyi vergi ilə bərabər bütöycəyə sanksiya üzrə məbləği də ödəməlidir. Bu, sırf iqtisadi məsuliyyətdir. Eyni zamanda vergidən yayınma əlavə olaraq inzibati və ya cinayət məsuliyyəti ilə də nəticələnə bilər. Az miqdarda (20.000 manatadək) vergidən yayınmağa görə İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 460-cı maddəsi ilə məsuliyyət nəzərdə tutulub: Müvafiq məbləğinin 30 faizindən yetmiş faizədək məbləğdə cərimə edilir. Amma bu əməli ilk dəfə törətmiş şəxs inzibati xəta nəticəsində vurulmuş zıyanı tamamilə ödədikdə inzibati məsuliyyətdən azad olunur. 20.000 manatdan artıq yayınma Cinayət Məcəlləsinin 213-cü maddəsi ilə cinayət məsuliyyətinə səbəb olur. Belə ki, 20 min - 100 min manat arası yayınma cinayət nəticəsində vurulmuş zıyanı nəinki mislindən dörd mislinədək miqdarda cərimə və ya 2 ilədək müddətə islah işləri və ya 3 ilədək müddətə müəyyən vəzifə tutma və ya müəyyən fəaliyyətlə məşğul olma hüququndan məhrum edilməklə və ya edilməməklə 3 ilədək müddətə azadlıqdan məhrum etmə ilə cəzalandırılır. Eyni əməllər mütəşəkkil dəstə tərəfindən törədildikdə və ya 100 min manat miqdardan artıq yayınma olduqda cinayət nəticəsində vurulmuş zıyanın 3 mislinədək miqdarda cərimə və ya 3 ilədək müddətə müəyyən vəzifə tutma və ya müəyyən fəaliyyətlə məşğul olma hüququndan məhrum edilməklə və ya edilməməklə 3 ildən 7 ilədək müddətə azadlıqdan məhrum etmə ilə cəzalandırılır. Amma bu

əməlləri ilk dəfə törətmiş şəxs cinayət nəticəsində vurulmuş zıyanı tamamilə ödədikdə cinayət məsuliyyətindən azad olunur".

Yayılan son məlumatlar onu deməyə əsas verir ki, deputat İqbal Məmmədovun "Relaks" istirahət mərkəzində vergidən yayınma halları illərdir ki, davam edir.

"Rəsmi açıqlamadan belli olur ki, "Relaks" bu ilin 7 ayında cəmi 972 manat vergi ödəyib. Bu o deməkdir ki, 20 obyekt olan istirahət mərkəzində hər 1 obyekt qeyd olunan müddətdə orta hesabla 48 manat 60 qəpik vergi ödənişi həyata keçirib".

ma aparır. Yoxlamalar zamanı ciddi qanunvericilik pozuntuları aşkarlanıb. Aşkarlanan pozuntular çərçivəsində "Relaks" istirahət mərkəzində ciddi vergi sanksiyaları tətbiq olunmaq üçün müvafiq sənədlər tərtib edilib. Aparılan yoxlamalar zamanı məlum olub ki, 2017-ci ildə vergidən yayınmaq üçün Milli Məclisin deputatı İqbal Məmmədov obyektin 20-yə yaxın qohum və tanışlarının adına rəsmiləşdirib: "Relax" hoteli qardaşı və oğlunun, çayxana və restoranların hər biri isə başqa-başqa adamların adına sənədləşdirilib. Adı "Relax" MMC

də oxşar insident olub. Həmin vaxt buna görə Vergilər Nazirliyinin 6 sayılı Ərazi Vergilər İdarəsinin şikayəti əsasında "Relaks" MMC-nin rəhbərliyinə İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 602.4 (sahibkar tərəfindən yoxlama prosesində yoxlamaya aid sənədlərin yoxlayıcıya təqdim edilməməsi, yoxlama zamanı yaranan suallara şifahi və (və ya) yazılı izahatlar verilməməsi, digər yerlərdə baxış keçirilməsinə mane olması) maddəsi ilə iş başlanıb.

"Relaks" bu qərara görə Şirvan Apelyasiya Məhkəməsinə müraciət edib. Məhkəmədən İXM-nin 602.4 maddəsinin ləğv edilməsini tələb edib. Məhkəmə "Relaks" MMC rəhbərliyinin iddiasını rədd edib.

"Relaks"dakı məlum olaydan sonra deputat İqbal Məmmədov ən müxtəlif sahələrdə əhatə edən biznesi haqda məlumatlar da ortaya çıxıb:



Bunu isə iqtisadçı ekspert Vüqar Bayramov deyib. İqtisadçı unikal.org-a bildirib ki, hər bir obyektin aylıq vergi ödənişi orta hesabla həttə 7 manatdan da az olub: "14 hektar sahəsi olan istirahət mərkəzi üçün bu hər sot-dan istifadədə 7 ayda cəmi 70 qəpik vergi ödənişi deməkdir. Bu hər torpaq sotunun ayda cəmi 10 qəpik vergi ödənişi anlamına gəlir. Qiyməti kifayət qədər yüksək olan və nəinki mövsüm, həttə digər aylarda da sıxlıq müşahidə olunan bir istirahət obyektinin ayda belə gülməli rəqəmlərlə ifadə olunan vergi ödənişləri gizli iqtisadiyyatın miqyasını göstərən və əslində buna qarşı mübarizənin əhəmiyyətini bildiren faktlardır. Aydındır ki, "Relaks" az vergi ödəyən birinci şirkət deyildi və sonuncu da olmayacaq. Vergilər Nazirliyinin bu məsələdə prinsipial mövqeyi tədqirəlayıqdır. Birmənalı şəkildə, himayə olunan obyektlərdə vergi intizamının formalaşmasına ehtiyac var. Aydındır ki, qeyri-neft sektorunun inkişafının davamlılığı məhz gizli iqtisadiyyata qarşı mübarizənin hansı səviyyədə səmərəli aparılmasından və təbii ki, real sektorda "hımayəçiliyin" aradan qaldırılmasından asılı olacaq".

"Relaks" istirahət mərkəzinin necə vergidən yayınması ilə bağlı təfərrüatları da üzə çıxıb. Belə ki, Vergilər Nazirliyinin 6 sayılı Ərazi Vergilər Departamentinin əməkdaşları avqust ayının 16-dan "Relaks" istirahət mərkəzində yoxla-

olsa da, demək olar ki, bu obyektə MMC-lik heç nə saxlanılmayıb. Bununla belə, istirahət mərkəzinə gələn müştərilərin sayı rəsmi sənədlərdə azaldılıb, xərcləri isə şişirdilib. Ümumilikdə istirahət mərkəzində külli miqdarda vəsaitin vergidən yayınılması aşkarlanıb. Vergilər Nazirliyinin əməkdaşları baş verən qanun pozuntuları ilə bağlı İ.Məmmədovun oğlu Mirhəmid Nərimanlı məlumatlandırılıb. Bu da Mirhəmid Nərimanlınin ciddi narazılığına səbəb olub. Tərəflər arasında baş verən sözləşmə sonda əlbəyaxa davaya səbəb olub.

Onu da qeyd edək ki, Vergilər Nazirliyinin 6 sayılı Ərazi Vergilər Departamenti "Relaks" istirahət mərkəzində bu il bir neçə dəfə də vergidən yayınma halları aşkarlayıb və bununla bağlı sanksiyalar tətbiq edib. Amma "Relaks" rəhbərliyi bu sanksiyalardan çəkinməyərək, yenə də eyni əməllərini təkrarlayıb. 28 mart 2019-cu il tarixində "Relaks" MMC qərarın ləğv edilməsi barədə Şirvan Apelyasiya Məhkəməsinə müraciət edib. Məhkəmə işə 30 aprel 2019-cu ildə baxılması qərarını verib. Həmin gün apelyasiya instansiyasında keçirilən məhkəmə prosesində 6 sayılı Ərazi Vergilər Departamentinin qərarı qüvvədə saxlanılıb.

Məsələnin ən ilginç tərəfi isə odur ki, eyni insident 2017-ci ildə də baş veribmiş!

Sayı yazır ki, deputatın rəhbəri olduğu obyektə 2017-ci ildə

1. "Kaspi Yıldız" şirkətlər qrupu (hotellər, restoranlar),
2. "Relaks" şirkətlər qrupu (Lerikdə "Relax" istirahət mərkəzi də bura daxildir),
3. Şamaxı rayonu Göylər kəndinin yaxınlığında ferma,
4. Şamaxı rayonunda mal-qara və əkin-biçin təyinatlı hektarlarla torpaq sahəsi,
5. Lerik rayon sakini Eldəniz Quliyevin əlindən zorla aldığı 60 sot torpaq,
6. Türkiyədə İstanbul və Ankara şəhərlərində 1 villa, 2 mənzil,

7. Xətai rayonu, Fəzail Bayramov 11/56 ünvanında 3 mənzil,
8. Yanğınsöndürmə balonlarının biznesi ("Azertürkmm" şirkəti),
9. Tibbi yardım çantalarının ("apteçka") biznesi (Azertürkmm şirkəti),
10. Lerik rayonunda donuz ferması,
11. Lerik rayonunda dəvəquşu ferması,
12. "Piran broyler" şirkəti (qardaşı Çingiz idarə edir),
13. Piran kəndində şebən və kərpic fabrikləri,
14. Şüvəlan və Novxanıda villa,

15. Şəhərin müxtəlif ərazilərində yeni tikilmiş binada mənzillər,
16. Ukrayna, Belarus və Rusiyada ticarət obyektləri və mənzillər,
17. İngiltərə, İsveçrə, Çexiyada mənzillər,
18. Lerik rayonunda villalar və sairə.

Yada sallaq ki, deputat oğlunun başının dəstəsi ilə qanunlardan çox uzaq düşən əməllərindən sonra ərazidə DİN-in BMCMI əməliyyat keçirib və 6 nəfəri həbs edib. Onların arasında deputatın oğlu Mirhəmid Nərimanlı və qardaşı Çingiz Məmmədovun oğlu Orxan Nərimanlı da var. Artıq deputatın digər obyektlərində də vergi yoxlamalarının başlanması haqda xəbərlər gəlməkdədir.

□ **Elsən MƏMMƏDƏLİYEV,**
"Yeni Müsavat"



Düşmən çəpəri olan oğulların haqqı...

Xalid KAZIMLI

Yaşlı nəslin yadında olar: 1918-20-ci ildə yaşamış müstəqil Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin söz-söhbəti 1987-ci ilə qədər heç cür bitmədi. O qısa dövərə aid ifşaedici filmlər ("Gəncəbasarlı qisasçı", "Ulduzlar sönmür", "Birisigün gecəyarısı" və s.) çəkilir, tamaşalar ("Şərqi səhəri") qoyulur, romanlar, povestlər, poemalar yazılırdı.

Sovet hökumətinin ideoloji cəbhədə can qoyan "ziyalıları" var qüvvələri ilə çalışırdılar ki, xalq o "ağır, məşəqqətli günləri", "bəy-xan zülmü"nü unutmasın, daima lənətləsin. 1988-ci ildən sonra isə sovet dövrünə aid elə dəhşətli faktlar açıqlandı ki, camaat "bəy-xan zülmü"nü unutdu, AXC dövrünü lənətləmək ənənəsinə son qoyuldu.

1993-cü ildən sonra isə başqa AXC dövrünü lənətləmək ənənəsi yaranıb davam edir.

Əbülfəz Elçibəyin rəhbərlik etdiyi, ömrü günlə ölçülən (376 gün) AXC hakimiyyətinin devrilməsinin 26-cı ili tamam oldu, amma hələ də minlərlə insan (siyasətçi, jurnalist, məmur və s.) 1992-93-cü illərdə Azərbaycanı idarə etmiş iqtidar komandasının fəaliyyətindən danışır.

Deyəsən, bu söhbət hələ bir 50 il də davam edəcək, sanki mütləq 70 il çəkməlidir.

Sosial şəbəkələri izləyəndə aydın olur ki, yaşı cəmi 24-25 olan, o "ağır illər"nin bir gününü də görməyən insanlar AXC iqtidarına elə şeylər danışır ki, sanki "jümix yeyən", "evdən çölə çıxma bilməyən" məhz özləri olublar.

Əlbəttə, onlar bu trivial qara piar cümlələrini onun-bunun, əsasən də AXC-nin siyasi rəqiblərinin ağızından götürüblər və təkrar edə-edə gedirlər.

Qərribə və ədalətsiz bir dəb yaranıb: köhnə cəbhəçiləri pisləmək, aşağılamaq, "cümlə xeyanətlərə bais" göstərmək.

Həqiqət isə başqa cürdür.

Söhbət 1988-93-cü illər arasında yağı düşmənin qarşısında sinəsini sipər edən köhnə cəbhəçilərdən gedir. Qarabağ müharibəsində əsgər mündiri geyinərək şəhid olan, yaralanan könüllülərin əksəriyyəti məhz köhnə cəbhəçilər idi. Ramiz Qəmbərov, Ramiz Mirzəyev, Vəzir Orucov, Mobil Yusifov, Elxan Yusifov, İsgəndər Allahverdiyev, onlarca, yüzlərcə, minlərcə başqa köhnə cəbhəçilər erməni təcavüzkarlarının qarşısını kəsməyədilər, bu dövlətin halı necə olardı?

Bu o vaxt idi ki, ölkənin partokrat rəhbərliyi xalqın taleyini bir ermənilərin insafına, bir də Kremlin mərhəmətinə bağlamışdılar. Rayonlardan səfərbər olunan polis qüvvələri düşmənin qarşısını almaq üçün kifayət deyildi. Məhz o zaman ortaya könüllü cəbhəçilər çıxdılar və bütün sərhəd boyunca rəşadətə döyüdürlər. Milli ordunun əsası onların yaratdığı könüllü batalyonların üzərində qoyuldu, formalaşdırıldı.

İndi bəzən o vaxtı hərc-mərclik dövrü kimi qələmə verirlər. Elə deyildi. Bəli, düşmən aktivləşəndə, güc yetməyəndə könüllülərlə yanaşı döyüşmək, onların sırasını möhkəmlətmək üçün, adına "oblava"lar deyilən, məcburi səfərbərlik tutquları da olurdu, amma realıq çox acıydı, başqa yol yox idi. Onlar olmasa, vətən əldən gedərdi.

AXC hakimiyyətinin fəaliyyətinə gəlincə, bircə cümlə bütün mənzərəni ifadə edə bilər: "Nə yatdı ki, nə yuxu görələr". AXC ölkədə hakimiyyəti götürəndə dövlətin büdcəsində pul yox idi, ölkə müharibə aparırdı və bu gənc respublika heç altı aylıq da deyildi. Hər şey dağılımışdı, sistem pozulmuşdu, düzən bərbad olmuşdu. Dövlət idarəetməsini sistemləşdirmək, icra mexanizmlərini formalaşdırmaq üçün azı 10 il vaxt lazım idi.

AXC iqtidarının ömrü isə cəmi-cümlələri bir il oldu. İnsaf və ədalət naminə demək lazımdır ki, o iqtidar komandası bir ildə çox şey etdi - tələbə qəbulundakı inqilaba bərabər islahatdan tutmuş, döviyyəyə milli valyutanın buraxılmasına, ölkədən xarici qoşunların çıxarılmasına qədər.

İndi o köhnə cəbhəçilərin sırası xeyli seyrəlib. Çoxu müharibədə şəhid oldu, bir xeylisi yaşlaşdı, öz əcəlləri ilə dünyasını dəyişdi, bir qismi ölkədən baş götürüb getdi, bir azı hələ də meydandadır və siyasi mübarizə aparır. Az bir hissəsi isə siyasi orientasiyasını dəyişdi, klassik inqilabçılıqdan əl çəkib siyasi sistemdə yer tutmağa çalışdılar.

Hazırda AXC-nin iqtidar komandasının pərən-pərən olmuş üzvləri, belə görünür ki, özlərini, öz işlərini müdafiə etmək durumunda deyillər. Bir az da beziblər, usanıblar. Amma insafdan, ədalətdən danışırqsa, onların haqqını vermək lazımdır.

Onlar bu xalqın düşməni deyildilər, düşmən çəpəri olan oğullarıydılar. Onlar bu ölkədə demokratiya bərqərar etmək istəyənlər, xalqın xoşbəxt yaşamasına çalışan fanatiklər idi.

Təxminən 6 il əvvəl özünü siyasətdə sınayan və müxalif qüvvələrin vahid platformasında prezidentliyə namizəd kimi meydana çıxan kinorejissor, ssenarist Rüstəm İbrahimbəyov yenidən film həyatına qayıdıb.

nin yaratdığı məktəbin ənənələrini götürüb istedadlı gənclərin hesabına milli kinomuzun dirçəldə bilirik".

AKİ katibinin sözlərinə görə, bu qurum 1963-cü ildə yaradılıb, 60 ilə yaxın tarixi var: "Yenilənmiş nizamnaməsini və yeni rəhbər orqanlarını təsdiq etdirdik ki, legi-

musiqi, işıq, aktyor heyəti birleşəndə əla kino yaranır. Ona görə ən yaxşılar toplaşanda nümunəvi filmlər meydana çıxır. Necə ki, "Ad günü", "Nəsimi", "Tütək səsi" filmləri yaranıb. Potensialımız var və tezliklə məhsul üzə çıxacaq".

Qurumun katibi qeyd etdi ki, İbrahimbəyov Bakıda mü-

əgər həmin ittifaqın başında "Qafqaz üçlüyü" filmi kimi mürdar filmin müəllifi dayanırsa, o ittifaqda qalmağa dəyməz.

Kinorejissor Şeyx Əbdül Mahmudbəyov isə qəzetimizə demişdi ki, İbrahimbəyovun əməli nəticəsində kino sahəsində qarşılıqlı yaranıb. Onun fikrincə, kino işçiləri si-

Rüstəm İbrahimbəyova Bakıda yeni möhür verilməsinə tikanlı reaksiyalar

Ayaz Salayev: "O təşkilatın rəhbərinin fəaliyyəti Azərbaycanı SSRİ içində görmək arzusudur"

Şeyx Əbdül Mahmudbəyov: "O, bizi satıb getdi Milli Şuraya"

2013-cü ilin seçkiləri ərəfəsində həbs təhlükəsi olduğunu deyərək Rusiyadan Azərbaycana qayıtmayan İbrahimbəyov siyasi fəaliyyətinə son qoyaraq son dövrlər vətənə tez-tez gəlir.

Artıq hakimiyyət orqanları ona "yaşıl işıq" yandırılıb və budur - Ədliyyə Nazirliyi Azərbaycan Kinematografçılar İttifaqının bütün orqanlarının, o cümlədən sədr R.İbrahimbəyovun səlahiyyətini təsdiq edib.

Məsələnin qarışıq, qeyri-müəyyən tərəfi paralel olaraq fəaliyyət göstərən Azərbaycan Respublikası Kinematografçılar İttifaqının (ARKİ) olmasıdır. ARKİ-nin sədri Şəfiqə Məmmədovadır. Qurum özünü legitim təşkilat sayır, İbrahimbəyovun kino ittifaqını qəbul etmir.

AKİ-yə yeni katib seçilən əməkdar incəsənət xadimi, şair Baba Vəziroğlu "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, onların yenidən bir araya gəlməsində məqsəd kinonun inkişafına yönəldir: "Anar, Rasim Balayev, Cəmil Fərəcov, Əli İsa Cabbarov, Oleq Səfərləyev və mən katiblər seçilmişik. Soyaqlara baxanda aydın olur ki, öz imzasını kinometografiya da qızıl hərflərlə həkk eləmiş adamlardır.

Bizim bir araya gəlməyimiz, o cümlədən hökumətin milli kinoya maddi və mənəvi dəstəyi ilə bilərəm ki, bu istiqamətdə öz sözünü deyəcək. Ancaq hələlik inkişafdan danışmayaq, milli kinonun keçmiş şöhrətini qaytarmaqla, reanimasiyası ilə məşğul olmalıyıq. Ondan sonra adaptasiyası üçün əlavə tədbirlər görülməlidir".

B.Vəziroğlu ümid edir ki, gözəl təməli qoyulmuş, unudulan milli kinonun şöhrəti üzərində o ənənələri saxlamaqla yeni milli kino yaradılacaq: "Sovet kinematografiyasının qabaqcıl, ən iri gövdəli qollarından biri Azərbaycan olub və gözəl ənənələr olub. Onlardan tam imtina etmək milli nihilizmə apara, bizi dalana dirəyə bilər. Rasim Ocaqov, Eldar Quliyev, Oqtay Mirqasımov kimi kino nəhəngləri-



timli qurum kimi fəaliyyəti davam etdirək".

B.Vəziroğlu paralel fəaliyyət göstərən ARKİ ilə bağlı isə bildirdi ki, bu problem onların tərəfindən yaradılmayıb: "Rüstəm müəllim bu yaxınlarda müsahibəsində demişdi ki, problemi biz yaratmamışıq. Ona görə də kimlər yaradıbsa, həll yolunu da tapacaqlar. Digər tərəfdən də Azərbaycan da elə bir geniş kino sənayesi yoxdur ki, iki kino ittifaqı zəruri olsun. Bu məsələ intriqaya çevrilir. Bizim ən böyük uğurumuz söz, ifadə azadlığı əldə etməyimizdir. Həmin qurum, Ayaz Salayev və başqaları istədiyi kimi düşünə, qəbul edə bilər. Bu, onların şəxsi azadlığıdır".

İbrahimbəyovun keçmişdəki siyasi fəaliyyəti, "Qafqaz üçlüyü" filmine görə onun ətəfina toplaşanların qınanmasına gəlincə, B.Vəziroğlu qeyd etdi ki, siyasətlə siyasətçilər məşğul olurlar: "Biz bura toplaşmışıq ki, nə cür edək kinonu ağı günə çıxaraq, yaralarını sağaldaq. Siyasətlə siyasətçi məşğul olur. Biz Azərbaycan mədəniyyətinin təbliğini, təşviqini nəzərdə tutmuşuq.

Sadəcə, bir xəstəliyimiz var ki, komanda oyununu oynaya bilmirik. Kino incəsənətin sintez növüdür. Burada tək yaxşı ssenari ilə gözəl film olmur. Yaxşı rejissor, operator,

təmadi oldu-olmadı, ittifaqın fəaliyyətinə təsir etməyəcək: "Rüstəm müəllim dünyəvi insandır, çevik, mobil rəhbər qrup yaradılıb, burada olub-olmamağı fərq etməyəcək. Hazırda diskussiyalar, qızgın iş gedir, daha da güclənəcəyik. Yeri gəlməşkən, kinomuzun nəhəngi Həsən Seyidbəyli adına olan küçədə, 18 ünvanda gözəl Kino Evi və kino zalı yaradılıb. Kino xadimləri, kinomanlar günün istənilən vaxtı bura gələ, görüş təyin edə, yeni filmlərə baxa bilərlər".

ARKİ katibi, rejissor Ayaz Salayev isə "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, ilk növbədə İbrahimbəyovun təşkilatının feysbuk səhifəsinə diqqət etmək lazımdır.

Onun sözlərinə görə, ittifaqın virtual səhifəsinə baxanda görmək olar ki, sovet kinosunun şəkllərini vurublar: "Onlar soveti özlərinə bəyraq ediblər. Mənim fikrimcə, onların rəhbərinin fəaliyyəti, yaradıcılığı, çıxışları Azərbaycanı SSRİ içində görmək arzusudur. Yeni ittifaq ilk növbədə müstəqil Azərbaycanın müstəqil kinosu ilə özünü bağlamalıdır. Amma fikirlişirlərsə iki ittifaqa kino sənayemizde yer yoxdursa, onda öz arzularını müstəqilliyə bağlayan kinematografçılarının fəaliyyətinə yer verilməlidir".

A.Salayev qeyd etdi ki,

yasətə gedə bilməz: "O qədər ona etimad etsək də, min oyundan çıxdı, bizi saymadı və getdi prezidentliyə namizəd oldu. Bununla bağlı qurultay çağırılmalı, bizdən icazə alınmalı idi. O isə bizi satıb getdi Milli Şuraya. Bu qədər günah azmış kimi, 82 yaşında Gürcüstana gedib, ermənilərlə baş-başa verib çox mürdar bir film çəkdi. Bu yalvardı, Azərbaycan dövləti ona icazə verdi ki, ölkəyə gəlsin. Bu qədər etimaddan sonra yenə də vəziyyətdən sui-istifadə edib bu sahəni yenidən parçalamaq istəyir..."

Yada salaq ki, R.İbrahimbəyov 2013-cü ildən sonra bir neçə il idi Azərbaycana gəlmirdi. O, yalnız 2016-cı ildə qardaşı Maqsd İbrahimbəyovun dəfəndə Bakıya gəlməsi və tez də getmişdi.

Xatırladaq ki, İbrahimbəyov Milli Şuranın qurucusu olub, 2013-də müxalifətin prezidentliyə vahid namizədi olaraq irəli sürülüb. Lakin Bakıya həbs təhlükəsi olduğunu deyərək Moskvadan qayıtmayıb və Cəmil Həsənlinin namizədliliyi dəstəklənib.

Bu yaxınlarda verdiyi müsahibəsində isə bildirib ki, onu müxalifət namizədliliyə təhrik edib. Bir sözlə, İbrahimbəyovun "siyasi ssenarisi" olan Milli Şura ilə bağlı film başa çatıb, o, yenedən çəkiliş meydanındadır...

□ **Emil SALAMOĞLU**
"Yeni Müsavat"

Bu il iyulun 24-də plana uyğun olaraq, gecə vaxtı təlim-məşq uçuşları keçirən zaman qəzaya uğrayan Hərbi Hava Qüvvələrinin MiQ-29 təyyarəsinin pilotu polkovnik-leytenant Atakişiyev Rəşad Saləddin oğlunun nəşi və təyyarənin qalıqları tapılaraq dənizdən çıxarıldı.

Bu barədə "Report"a Azərbaycan Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən bildirilib. Avqustun 21-də saat 10.00-da Silahlı Qüvvələrin Təlim-Tədris Mərkəzində hərbi pilotla vida mərasimi keçiriləcək. Mərhumun cənəzəsi II Fəxri Xiyabanda dəfn olunacaq.

Yada salmaq ki, iki gün əvvəl MiQ-29 təyyarəsinin "qara qutu"su tapılaraq dənizdən çıxarıldı.

Hərbi ekspert, ehtiyatda olan polkovnik-leytenant Üzeyir Cəfərov hesab edir ki, qəzaya uğramış təyyarənin "qara qutusu" tədqiq edilməsi üçün Rusiyaya göndərilməməlidir. Onun fikrincə, təyyarənin "qara qutusu" tədqiq edilmək üçün NATO qurumlarına göndərilməlidir. Çünki 2008, 2010, 2011-ci illərdə Azərbaycan Hərbi Hava Qüvvələrinə məxsus hərbi təyyarələrin qəzalarından sonra "qara qutular" Rusiyaya göndərilib və indiyədək qəzaların səbəbləri ilə bağlı ekspertizaların nəticələri Azərbaycan tərəfinə təqdim edilməyib.

Ü.Cəfərov həmçinin bildirdi ki, "qara qutu"nun Rusiyaya göndərilməsi ilə bağlı məlumat dəqiq deyil. Onun fikrincə, əgər Rusiyaya göndərilibsə, MiQ-29 təyyarəsinin taleyi də əvvəlkilərin taleyini yaşayacaq.

Ü.Cəfərov dedi ki, Hərbi Hava Qüvvələrində pilotun dispetçerlə danışıqları yazılır və bu səbəbdən də narahatlığa əsas yoxdur: "Əslində "qara qu-



Pilotun nəşi 27

gün sonra tapıldı

Bu gün polkovnik-leytenant Rəşad Atakişiyevlə vida mərasimi olacaq; **ekspert:** "Qara qutu"nun şifrə edilməsi çox ağır prosesdir"



tu"nun şifrə edilməsi çox ağır prosesdir. Hər ölkədə o laboratoriyadan yoxdur. Keçmiş SSRİ-də Moskvada yaradılmış

di. Qəzanın səbəbini öyrənmək üçün o laboratoriyalarda xüsusi mütəxəssislər tərəfindən öyrənilirdi. Təyyarəyə atışı edildi, pilotun səhhətini pisləşdi? Bu danışıqların mahiyyəti hər şeyi üzə çıxarırdı. Bu danışıq qutunun incələnməsi üçün bəs edir. Qutunun təhqiqaatı xüsusi şəraitdə - yanmayan, korlanmayan lentin araşdırılması nəticəsində mümkün olur. Elə "qara qutu"lar vertolyotlarda da olur.

xəbər isə bizə təyyarələrin "qara qutusu" barədə məlumatlara yenidən baxış keçirməyi mütləq edir".

Ümumiyyətlə, qorxunc qəzalar zamanı dağıntılar arasından zərər dəyməmiş şəkildə tapılan bu qutular sayəsində qəzanın səbəbləri aydınlaşdırılır. Təyyarə qəzalarında təyyarənin tamam parçalansa da, dənizin dibinə getsə də dərhal "kokpit" deyilən pilot kabinasındakı son

tu"ların rəngləri əslində qara deyil, narıncıdır. Bu rəngin seçilməsinin səbəbi dağıntılar arasından daha rahat tapılmaları üçündür.

Təyyarənin hissələrini "qara qutu" materialından hazırlamaq parçalanma və yanğından zərər görmə təhlükələrini önleyər, amma çox təəssüf ki, bu materialdan hazırlanmış bir təyyarə də uça bilməz. Təyyarələrin rahat şəkildə havada qala bilmələri, uzun məsafələri az yanacaq qat etmələri mümkün qədər yüngül materialdan hazırlanmış olmalarına bağlıdır. Bu materiallar əsasən alüminium və plastikdir.

"Kokpit"dəki səsləri və uçuş məlumatlarını qeydə alan hər iki qutu paslanmayan poladdan hazırlanır. En və uzunluqları təxminən 25 santimetr, hündürlükləri 12-13 santimetrdir. Qutuların qalınlıqları isə 6-7 millimetrdə qədərdir. Qutular həmçinin istiliyə və yanğına qarşı davamlı olması üçün plastiklə örtülmüş maye köpük ilə də təchiz edilib.

Qutular o qədər möhkəmdir ki, dənizə düşmüş bir təyyarənin qutuları 7 il sonra çıxarılsa da, qeydlər aydın olaraq dinlənilə bilər. Əvvəllər qutular qanadların birləşmə nöqtəsinə yaxın bir yere qoyulurdu. Bu bölgə təyyarənin ən ağır qismi olduğundan eniş anında bu ağır parçalar qutuların üzərlərinə düşərək zərər verə bildilər. Sonralar qutular təyyarənin quyruq hissəsinə qoyulmağa başlandı. Təbii ki bu, təyyarənin quyruq hissəsindəki kreslolar insanlar üçün daha təhlükəsizdir mənasını verməz, ancaq bu yer qəza zamanı "qara qutu"ların təyyarənin qalıqlarından ən uzağa düşməsinə təmin etməkdədir.

□ **Sevinc TELMANQIZI,**
"Yeni Müsavat"



Təyyarə hündür məsafədən düşüb və parça-parça olub. Bu danışıqları qeydə alan "qara qutu"lar axtarılır. "Qara qu-

Deputatlar "yaşlılar mandatını təhvil verir" iddiasından danışdılar

Gələcək parlament seçkiləri ilə əlaqədar indidən bəzi iddialar yayılmağa başlayıb.

Belə iddialar var ki, yaşlı deputatlar bu dəfə qanunverici orqana düşə bilməyəcəklər. Xüsusilə 70-80 yaşdan yuxarı olanlara bunun daha çox şamil olunacağı bildirilir. Hətta bu sırada bəzi Milli Məclis üzvlərinin adları da çəkilir. Qaynar.info bununla bağlı siyahı təqdim edib.

Parlamentin ən qocaman deputatı Zeynəb Xanlarovanın (83), eləcə də Ağacan Abiyevin (82 yaş) və Yaqub Mahmudovun (80) adı ən öndə xatırlanır.

Eyni zamanda 2020-ci ildə indiki deputatlardan Elxan Süleymanovun 80, Arif Rəhimzadənin 79, Xanhüseyn Kazımlının 78, Eldar İbrahimovun, Rafiq Məmmədhasənovun və Hüseynbala Mirələmovun 75, Valəh Ələsgərov, Mixail Zəbelin və Əliəğa Hüseynovun 74, Vahid Əhmədov, Madər Musayev, Əhliman Əmiraslanov, Fəzail Ağamalı, Flora Qasımova və Hadi Rəcəblinin 73, Tahir Süleymanov və Yevda Abramovun



Fəzail Ağamalı: "Özümü gümrah hiss edirəm"

Elman Məmmədov: "Milli Məclisin tərkibində yenilənmələrin olacağı labüddür"



72, Mahir Aslanov və İsa Həbibbəylinin 71, Şəmsəddin Hacıyev, Mirkazım Kazımov, Tahir Rzayev və Elman Məmmədovun isə 70 yaşları olacaq.

Adları çəkilən bu şəxslərdən hətta Z.Xanlarova, E.Süleymanov, A.Abiyev, R.Məmmədhasənov və Ə.Hüseynovun, ümumiyyətlə, növbəti parlament

Adları çəkilən deputatlardan bəzilərinin fikirlərini aldıq.

Ana Vətən Partiyasının sədri Fəzail Ağamalı "Yeni Müsavat"da səslənən iddialara bu cür aydınlıq gətirdi: "Hesab edirəm ki, bu təhlil, verilmiş olan siyahı, sadəcə olaraq, redaksiyanın özünün yanaşması, subyektiv mövqeyidir. Bu cür variantlar hər parlament seçkiləri ərəfəsində mətbuata çıxır, müxtəlif xarakterli yanaşmalar olur, təhlillər aparılır. O təhlillərin demək olar ki, 80-90%-i seçkilərdə və onun nəticələrində özünü doğrultmur. İndi qarşıdan gələn parlament seçkiləri var. Təbii ki, hər bir insanın özünün potensialı, potensialının tükənmək zamanı var. Bu da təbii olan haldır. Burada da qeyri-adi heç nə axtarmaq lazım deyil. İnsanlar bir qayda olaraq, 80 yaşdan sonra ahıllaşıb, fiziki və potensial imkanları 50-60 və ya 70-dəki kimi olmur. Bizim hamımız belə olacağıq. Şükürlər olsun ki, həmkarlarımız 80-ə qədər gəliblər və ya bu yaşları ötürüblər. Yaş əsas deyil. Əsas olan insanın potensialı və onun reallaşma imkanlarıdır. Əgər potensial fiziki və psixoloji

cəhətdən tükənsə, mənəcə, hər bir kəs bu baxımdan özünə dəyər verməli və hörmətlə vermiş olduğu dəyərləri o proseslərdə iştirak edib-etməməyi ortalığa qoymalıdır. Yeni mənəvlər seçilməyə, gələn orada oturmaq, hər şeydən bir kəlmə danışım, bu da olmur. Bu tək yaş məsələsi deyil. Qarşıdan gələn parlament seçkilərində siyahıda göstərilənlərdən kimin iştirak edib-etməməsi hörmətli həmkarlarımızın şəxsi seçimidir. Bu, mətbuatda gedən təhlillərlə seçilmir, yaxud başqa formada öz hellini tapmır. Qarşıdan gələn parlament seçkilərində yaş həddi yuxarı olanlar özlərində güc tapsalar, fiziki və intellektual, psixoloji imkanları olsalar, nədən onlar iştirak etməsinlər? O insanlar ki, potensial fiziki, psixoloji və intellektual cəhətdən tükənib, onlar artıq parlament seçkilərində iştirak etməli deyillər. Şəxsən mənə gəldikdə, seçkilərə bir il var. Hazırda özümü gümrah hiss edirəm. Qarşıdan gələn seçkilərdə iştirak etmək niyyətindəyəm. Başqaları özləri haqqında qərarları özləri də verməlidir. Hər kəsin öz taleyini, yolunu seçmək hüququ var. Qaldı yaş məsələsinə, baxın, beşinci çağırışa seçilən gənclərdən neçəsi özünü təsdiq edə bilməyib? Bizim həmkarlar keçən 4 il ərzində ən ciddi məsələlərdə, istər parlament daxilində, istərsə də parlamentdən kənar, fikirlərini ifadə etdilər, millət vəkili kimi cəmiyyətə özlərini təqdim etdilər. Mənə elə gəlir ki, artıq onlar özlərini intellektual səviyyəsi, vətəndaşlıq, dövlətçilik mövqeyi

ilə seçilən deputatlarımız oldu. Ona görə də, mənəcə, millət vəkili yaşa görə təsnifatının aparılması doğru deyil. Hər şey onun intellekti, xüsusi olaraq, dövlətçiliyə birmənalı şəkildə mövqeyi, prinsipliyyəti, xalqımıza konstitusiyasının vermiş olduğu tələblər səviyyəsində xidmət etməyi özünə şərəf bilməyidir. Bu və ya bunabənzər keyfiyyətləri özündə ifadə edən vətəndaşlarımız parlament seçkilərində iştirak edib qalib gəlməli, dövlətçiliyə xidmət göstərməlidir. Burada yaş fərqi önəmli olmamalıdır. Önəmli olan dediyim keyfiyyətləri özündə daşıyan soydaşlarımızın parlamentdə təmsil olunmasıdır".

Elman Məmmədov isə parlamentin tərkibinin bu dəfə dəyişəcəyinin labüd olduğunu düşündü: "Hələ 2020-ci il seçkilərinə bir ildən çox var. Bari başdan nəse demək, proqnoz vermək mənə elə gəlir ki, tələskənlik olar. Bu məsələnin bir tərəfidir. Digər tərəfdən, ölkəmizdə çox ciddi kədr islahatları, yenilənmə, gəncləşmə gedir. Bütün sahələrdə olduğu kimi, Milli Məclis tərkibində də dəyişikliklər hər zaman öz əksini tapır. Bunun son bir neçə seçkilərdə şahidi olmuşuq. Qarşıdan gələn seçkilərdə də təbii ki, yenilənmə olacaq. Bu baxımdan Milli Məclis tərkibində yenilənmələrin olacağı labüddür. Parlament seçkilərində yaş məhdudiyyəti yoxdur. Ancaq tərkibdə yenilənmə, gəncləşmə olması qaçılmazdır".

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"



Sadələvh insanın fikirləri

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

"Hacı, mal tutanlar bilmirsən necə hiyləgərdirlər. Yasavul-qaravul libasında ki, adamın gözüne görümlər. Görürsən ki, bəzi vaxt ya palanlı at, ya eşşək minib, bəzi vaxt piyada, yaraqsız-əsbabsız qabağına rast gəlirlər, nə biləsən, deyirsən ki, fəqir yoldan ötəndir"

(Axundov, "Hacı Qara")

Bugünlərdə sərhəddən keçib ana vətənimizə qayıdarkən çox xoş qiymətləndirmə ilə qarşılaşdım. Öncə qeyd edim ki, dəfələrlə sınaşsam, vətənə ayıq başla dönmək çətindir, hətta bəzən mümkün deyildir, ancaq zəruridir. Azərbaycan insanı o dərəcədə məmnun edir! O üzdən həmişə sərhəd keçid məntəqəsindəki vergidən azad dükandan bir butulka spirtli içki alıb bəri üzə adlayıram. Bu kərə gömrükdə çalışan yoldaşla aramızda səmimi, mehribanlıq, dostluq şəraitində keçən dialoq alındı. Deyir bu arağı siz özünüz almırsınız, yoxsa sizə veriblər.

Açıq, ilk anda sualı başa düşmədim, hətta müəyyən dərəcədə qorxdum ki, sualın cavabını bilməsəm Azərbaycana girmək imtahanından kəsiləcəyəm. Bəs necə, bizə girmək üçün keçid balı daim yüksək olmuşdur. İstedim dərhal geri, yabanı ölkə tərəfə qaçım, çünki zənn elədim orda pulsuz içki paylaymışlar, lakin mənim xəbərim olmayıbdır. Ürəyimdə özümü qanunlar çərçivəsində söydüm. Lakin gömrükçü narahatlığıma son qoydu: "Sizin kimi sadələvh vətəndaşlardan sui-istifadə edən qaçaqmalçılar onlara araş, siqaret və sairə mallar alıb verir, sərhədin bu tərəfinə keçirdirlər, sonra geri alırlar". Vay səni. Demə belə praktika var imiş. Vətənin südü o qaçaqmalçıların burmunda gələr, inşallah. Eyni zamanda "sadələvh vətəndaş" tərifindən xoşbəx oldum. Görün Azərbaycan öz insanlarına necə qucaq açır! Onları nə cür əzizləyir, sevir, bağrına basır!

Sözləyişi, mən həmişə qaz-ışığı pulunu ödəyəndə də oxşar hisslər keçirdim. Aparatda uyğun kommunal xidmət qrafasını seçirsən, dərhal qarşına azı 2 dənə seçim imkanı çıxır: istəsən "əhali" düyməsini sıx, istəsən "qeyri-əhali". Orada "adam yerinə qoyulmayanlar", "kəsib-kusub", "qara qüvvələr", "köpəyuşağı" və sairə qrafalar da var. Yəni bizdə demokratik seçkilər elektron formada bir daha özünü göstərir, bu şəraitə görə MSK-ya dərin minnətdarlığımı etiraf edirəm. Nə isə, bax, həmin o seçimlərdə mən həmişə "əhali" düyməsinə basıram və ödənişimi edirəm, kompüter də bunu dərhal qəbul eləyir. Hələ bir dəfə olmayıbdır ki, qurğu "düzgün seçim deyil" yazsın! Əgər dövlətimiz məni əhali, insan qismindən saymasa özümü öldürərəm. Ta nə üçün yaşayırdıq?

Belə olan şəraitdə (Amaşovun qara dəftərindəki rəket jurnalistlər demişkən), indi yadıma düşdü, Dövlət Sərhəd Xidmətimizin son illərdə ölkəmiz əleyhinə casusluqda suçlanan 128 nəfəri tutub saxlaması xəbəri məyusluq yaradır. Axı bu adamların nəyi çatdırır? Pensiya verilir, maşın alırsan, dövlət uşağı sünnet eləməkdən qaçan gəlinləri tutub evə qaytarmağa qədər min cür proqramlar aparır, sən isə belə gözəl ölkəyə qarşı casusluq əməli törədirsən. Ayıb olsun. Deputatlarımızın, məmurlarımızın uşaqlarından utanın. Onlar istirahət mərkəzi düzəldib vergi müfəttişlərimizi döyür, xaricdə dükən-bazar açır, ölkəmizi dünyada tanıdırlar ki, sən axırda şpiyon olasan? Vətən mənə oğul desə nə dərdim!

Hələ bu casuslar dərd yandır, həzi düşmən qüvvələr görürsən maşını çəkələklə sürürlər! Təzəlikcə dövlət yol polisimiz (bizdə idarələr doğma, yaxın olduğundan haqlarında yazanda həmişə "mız, miz, muz, müz", həmçinin "ımız, umuz, imiz, ümüz" mənsubiyyət şəkildələrindən istifadə edirik) sürücülərin yay tətilli zamanı avtomobili çəkələklə sürməsinin zərərli olduğunu açıqladı. Elə bil bizim ayaqqabı almağa pulumuz yoxdur. Dövlətinə sadıq insanın mərifəti olsa ayağına adam kimi ayaqqabı geyinər.

Rusiyanın erməni kriminal oliqarxi, Rusiyaya qaçıb sığınan Miqran Poqosyanın İrəvana təhvil verməmək haqda qərarı barədə ötən sayımızda yazmışıq. Maraqlıdır ki, Rusiya Baş Prokurorluğunun imtina qərarı Rusiya Təhlükəsizlik Şurasının katibi Nikolay Patruşevin İrəvan səfərindən dərhal sonraya təsadüf edib.

Düşmən ölkədən gələn məlumatlara əsasən, Ermənistan tərəfi, onun siyasi rəhbərliyi və ictimaiyyəti bu qərardan bərk məyus olub. Bunu ilk növbədə Kremlin İrəvana şilləsi və "demokratik Ermənistan"a qarşı demarşı kimi qəbul ediblər. Ermənistan mediasında Rusiya əleyhinə yazılar yenidən artıb.

Məsələn, "Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, yerli KİV-lərdən biri - 1in.am saytı yazıb ki, Moskvanın Poqosyanı təhvil verməkdən imtina etməsi Rusiya ilə Ermənistan arasında ciddi siyasi böhranın nəticəsidir. "Hər halda, Ermənistan belə münasibət ölkəmizin 1 nömrəli strateji müttəfiqi sayılan Rusiyadan gəlib. Bu və başqa faktlar təsdiq edir ki, Ermənistanın xarici siyasəti, diplomatiyası iflas olub - özü də bütün istiqamətlər üzrə. İnqilabdan ötən il yarımada bizim xarici siyasətimizin heç fəlsəfəsi də dəyişməyib. Nəticə etibarilə nəinki Ermənistanın xarici siyasətinin Moskvadan birtərəfli asılılığı aradan qalxıb, üstəlik, ikitərəfli münasibətlərdə dərin institusional böhran yaranıb. Miqran Poqosyanla bağlı epizod yalnız vəziyyətin lokal təzahürüdür".

Göründüyü kimi, erməni toplumunda Moskvadan narazılıq artıb. İrəvanda artıq Rusiyadan asılı olmayan xarici siyasət yürütməkdən dem vururlar. Eyni zamanda nə qədər qərribə olsa belə, Rusiyanın ucuz silahı və təbii qazından imtina da eləmir. Üstəgəl, Azərbaycanla müharibədə yenə Rusiyaya ümid edir, "Moskva Bakını müharibə eləməyə qoymaz" deyər Putindən imdad diləyirlər. Tipik erməni hiyləgərliyi və həyasızlığı yəni.

Gerçək isə belədir ki, SSRİ-nin çöküşündən sonra peyda olan Ermənistan adında saxta dövlət indi də müstəsna olaraq, Rusiyanın hesabına öz formal varlığını saxlayır və yenə məhz Moskvanın himayəsi sayəsində Azərbaycan torpaqlarının - Dağlıq Qarabağ və ətraf 7 rayonun işğalını davam etdirir. Hərçənd bu, çöreyi dizinin üstündə olan ermənilərə lovğalanmağa və vaxtaşırı öz sahiblərinə və əsas himayədarlarına, Ermənistanın yeganə varlıq qaranı sayılan



Gümrüdəki hərbi bazanın səbiq komandanı erməniləri ifşa etdi: "Qorxaqdırlar!.."

Qarabağda erməni tərəfdə döyüşən rus zabitindən şok sözlər; **polkovnik Ruzinski**: "Rusiya olmasaydı, nə Qarabağ ermənilərin olacaqdı, nə də Ermənistan adlı dövlət..."

Rusiyaya nankorluq eləməyə mane olmur.

Görünür, onu da mənfur qonşular unudublar ki, 1997-ci ildə Ermənistan Rusiya ilə 50 illiyə (2047) müqavilə bağlayıb - vassallıq müqaviləsi. Ona qonşu Azərbaycan və Türkiyədən siqortalanmaq müqaviləsi də demək olar. Əvazində Ermənistan öz suverenliyini, faktiki, Kremlə peşqəş edib. Ölkənin iqtisadi-maliyyə sferası, olan-qalan strateji obyektləri bütünlüklə Moskvanın nəzarətindədir. Ermənistanın Türkiyə və İranla sərhədləri, İrəvanda beynəlxalq hava limanı FTX-nin ("FSB") rus hərbiçiləri tərəfindən qorunur. Xarici siyasətlə bağlı strateji qərarlar Moskvanın razılığı ilə verilir.

Bu fonda ermənilərin Moskvadan giley-güzar etməsi heç bir sağlam məntiqə və əndazəyə sığmır və haqlı olaraq, vaxtaşırı Rusiya siyasətləri və ekspertləri tərəfindən sərt reaksiyaya səbəb olur. Təkcə siyasətlər və ekspertlər tərəfindən də yox.

Məsələn, bir neçə ay öncə Moskvanın və bütün Rusiyanın patriarxi Kirill İrəvanda an-

ti-Rusiya etirazları ilə bağlı belə demişdi: "Erməni dövləti yaranandan biz bu xalqı müdafiə edirik - hansı ki, heç pravoslav da deyil. Biz Ermənistanı həmişə rus dövlətinin tərkib hissəsi hesab eləmişik və katolik erməniləri göz bəbəyimiz kimi qorumuşuq. Belə qəliz coğrafiyada Ermənistan Rusiyasız heç vaxt mövcud ola bilməzdi. İndi isə diqqət edin, yaxşılıq necə də həyasızcasına unudulur. Sən demə, biz erməniləri istismar eləmişik və onların bu gün malik olduqlarını onlara verməmişik. Ermənilər bir həqiqəti unutmasınlar: Rusiyasız onlar bu torpaqlarda çox mövcud olmayacaqlar - hansı torpaqlar ki, onların xilaskarlarının, yəni rus pravoslav əsgərlərinin qanı ilə suvarılıb".

Bugünlərdə isə Gümrüdəki 102 sayılı Rusiya hərbi bazasının keçmiş komandanı, polkovnik Andrey Ruzinski verdiyi müsahibədə ermənilərin iş üzünü bir daha açıb. Eyni zamanda ermənilərin 1-ci Qarabağ müharibəsində "qələbə"ni necə əldə etdiyinə işıq salıb. Hərçənd realığı on-suz da hamı bilir.

"Yeni Müsavat" xəbər verir ki, Qarabağ müharibəsi

zamanı hərbi xidməti ilə bağlı xatirələrindən danışan rus zabit deyib: "Mən Qarabağda xidmət etmişəm. Bizim hissələr ermənilərin tərəfində vuruşurdu. Və siz necə düşüncəli nürsünüz: bu əclaf (erməni silahlıları - "YM") bizim arxamızda gizləndirdilər və azərbaycanlılar uzaqdan görünən kimi silahlarını atıb qaçırdılar. Ancaq elə ki, haranısa tuturdun, qaçıb gəlir və qışqırırdılar ki, erməni torpağını "dəmir aşıtlar"ın sayəsində azad ediblər. Xidmətim bitdi, doğma Stavropola getdim. Sən demə, biz Qarabağda onlar uğrunda vuruşanda onlar da orada yiyəlik edir, "Böyük Ermənistan" və "erməni döyüşçüləri" haqda çığır-bağır salmışlar".

Ardınca polkovnik ermənilərin qısa xarakteristikasını verib: "Onlar qorxaqdırlar, vəssalam. Bilmirəm, siz ermənilər hansı qəhrəmanlıqdan danışırsınız. 1994-cü ildə Rusiya olmasaydı, Qarabağda ermənilərin olmazdı. Rusiya olmasaydı, heç Ermənistan da olmayacaqdı".

Bizcə, burada artıq əlavə şərhə lüzum qalmır...

☐ "Yeni Müsavat"ın analitik xidməti

Rusiya vətəndaşı, Bakı doğumlu erməni Erik Xaçaturov yenidən Azərbaycana gəlib. O, videomüsaibəsində Bakı üçün darıxdığını vurğulayıb və bir çox Bakı ermənisinin bura gəlmək arzusu ilə yaşadığını qeyd edib. Xaçaturov 2017-ci ildə də Bakıda olub. O, Ermənistan-Azərbaycan Vətəndaş Sülh Platformasının üzvüdür.

Xaçaturov münəqişədən qabaq "Qara Qarayev" metrosu ətrafında, "Sevinc" kino-teatrı yaxınlığındakı binalardan birində yaşadığını və oraya baş çəkdiyini söyləyib. O, Azərbaycana səfər edən ilk erməni deyil. Bəs onlar bura necə gəlirlər, hansı qeydiyyat proseduru keçirlər? Bu zaman Ermənistan səfərlərinə hər hansı problem yaranırmı? Məsələn, Rusiya, Gürcüstan və ya başqa dövlətin vətəndaşı olan azərbaycanlı Ermənistan, Qarabağa gedə bilərlərmi?

İtkin düşənlərin axtarışı, əsir və girovların azad edilməsi üzrə Beynəlxalq İşçi Qrupunun üzvü, hüquq müdafiəçisi Əvəz Həsənov "Yeni Müsavat"ın suallarını cavablandırarkən qeyd etdi ki, bura gələnlərin əksəriyyəti Rusiya vətəndaşları və Ermənistanla əlaqəsi kəsilmiş adamlardır. Onun sözlərinə görə, həmin şəxslər Ermənistanla heç səfər eləməyiblər: "Ona görə ciddi problem yaranmır. İkincisi, Ermənistan da bu səfərlərə yumşaq yanaşırlar və ciddi əhəmiyyət vermirlər. Əgər həmin erməni Bakıda siyasi bəyanat versə, Xocalı abidəsini ziyarət edərsə, hansısa prosedürə iş-tirək olarsa, Ermənistan da ona qarşı kampaniya başlaya bilər".

Hüquq müdafiəçisi bildirir



Bakı ermənisini yenidən

paytaxtımızda - iki fərqli baxış

Əvəz Həsənov: "Gedib-gəlməklə uduzmuruq, əksinə, Ermənistanla aqressiyanı azaldırıq"
Akif Nağı: "Xalq diplomatiyası vaxtı keçmiş və ya vaxtı çatmamış məsələdir"



di ki, ermənilər Azərbaycana tam sərbəst gələ bilərlər: "Hökumət icazə verib ki, Rusiya vətəndaşı olan erməni ölkəyə gələ bilər. Amma asan prosedür deyil, bu haqda əvvəlcə xüsusi xidmət orqanları məlumatlandırılır, sonra onla-



Ə.Həsənov Ermənistanın Azərbaycanda hərəkəti xüsusi xidmət orqanı əməkdaşları tərəfindən müşayiət edilir. Eyni zamanda hansısa beynəlxalq konfransa gəliblərsə, dövlət səviyyəsində mühafizəsi təşkil olunur".

tan-Azərbaycan Sülh Platformasının hər iki ölkənin hökumət başçıları və ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrləri tərəfindən dəstəkləndiyini vurğuladı: "Hər iki hökumət sülhə hazırlıqda, xalq diplomatiyasında maraqlı görünür. Çünki hansısa tələpklü qərar zamanı xalqdan razılıq almalsan. O halda xalqı verəcək qərara və razılığını al-

mağa hazırlamalısın. Bu, Ermənistan da aiddir. Onlar torpaqların Azərbaycana qaytarılması barədə qərar verəcəksə, erməni xalqı yumşaldmadan belə bir iş baş verməyəcək. Ona görə sülhə hazırlıq üçün investisiya qoyulur. Lakin bu, o demək deyil ki, xalqlar asanlıqla təslimçiliyə qol çəkəcək. Sadəcə, hökumətlər işi asanlaşdırır ki, xalq da bu prosesdə iştirak edəsin. Bu baxımdan QHT, media nümayəndələrinin Ermənistanla səfərləri olmalıdır. Gedib-gəlməklə uduzmuruq, əksinə, Ermənistanla aqressiyanı azaldırıq. Ümumiyyətlə, hər iki cəmiyyət bir-birinə kömək etməlidir".

Qarabağ Azadlıq Təşkilatı qeydlir, kimlərsə hələ sülh platformasından danışıq. Qarabağ Azadlıq Təşkilatı əvvəl də bu mövqedə olub, bu gün də düzgün olduğumuz təsdiqlənir ki, torpaqlar hərbi yolla ilə azad edilməlidir. Biz əvvəldən bəyan etmişik ki, sülh platforması səhvdir. Sadəcə, bu səfərlərdə maraqlı olan kimlərdir bilmirik. Çünki xalq diplomatiyası vaxtı keçmiş və ya vaxtı çatmamış məsələdir. Biz torpaqları əlaqə sonra bu haqda danışıq. Zaman göstərdi ki, xalq diplomatiyası özünü doğrultmadı, iflasa uğradı".

A.Nağı yada saldı ki, Bakıya gələn bir neçə erməni burada başqa çıxışlar ediblər, Azərbaycandan getdik-

Emil SALAMOĞLU, "Yeni Müsavat"

dən sonra öz xislətinə uyğun danışıqlar: "Görünür, kimlərsə bu platformanın qalmasında marağı var. Ən çox da ermənilər istəyir ki, dialoq görünüşü yaransın".

Qeyd edək ki, Ermənistan-Azərbaycan Vətəndaş Sülh Platforması Tiflisdə təsis edilib. İlk dəfə olaraq 5 erməni, 5 azərbaycanlı, habelə ATƏT-in Minsk Qrupuna daxil olan digər 9 ölkənin hərəsinə 1 nəfər olmaqla, 19 nəfərlik İdarə Heyəti formalaşdırılıb. Bundan başqa, 14 ölkəni təmsil edən 29 nəfərlik Ekspertlər Şurası fəaliyyətə başlayıb. Ekspertlər hesab edir ki, bu,

sülh yaratma prosesində yeni situasiya deməkdir.

Sülh Platformasının əsası 6 dekabr 2016-cı ildə qoyulub. Bu ideya ondan yarandı ki, Ermənistanı tərək edən bir neçə erməni fəali və Avropadakı bir qrup erməni bəyanat verdilər ki, Ermənistanın Azərbaycana qarşı ərazi iddiası doğru deyil və iki xalq bərabərdir. Həmin ermənilərin bu çağırışları Azərbaycan hakimiyyəti və cəmiyyətinin əksər hissəsi tərəfindən müsbət qarşılandı. Platformanın hazırkı məqsədi hər iki ölkənin vətəndaş cəmiyyətləri arasındakı dialoqun genişləndirilməsinə nail olmaqdır.

Emil SALAMOĞLU, "Yeni Müsavat"

Türkiyədə kürd bələdiyyə sədrələrinin həbsi-daha betər olacaq...

Ekspert: "Türkiyə tarixində terrora qarşı bəlkə də bu qədər hərtərəfli və genişhəcmli mübarizə tədbirləri həyata keçirməyib"

Türkiyədə 3 bələdiyyə başqanı vəzifəsindən uzaqlaşdırılıb. Bunlar Diyarbəkır Böyükşəhər Bələdiyyə başqanı Adnan Səlcuk Mizraklı, Mardin Böyükşəhər Bələdiyyə başqanı Əhməd Türk və Van Böyükşəhər Bələdiyyə başqanı Bedia Özgökçə Ərtandır.

Yayılan məlumatlarda deyilir ki, buna səbəb adıçəkilən bələdiyyə başqanları barəsində başlanan terrorla bağlı araşdırmalardır.

Araşdırmalar Türkiyə Daxili İşlər Nazirliyi (DİN) tərəfindən aparılır. Adıçəkilən bələdiyyə başqanlarının terrorçulara maliyyə və texniki dəstək verdiyi bildirilir.

Türkiyə DİN-i bu araşdırmalara başlayanda bəyan etmişdi ki, hər üç bələdiyyə başqanı vəzifələrindən kənarlaşdırılacaq. Belə də olub. Hər üç şəhərin

bələdiyyə başqanı vəzifələrindən uzaqlaşdırılıb. Bundan başqa, Diyarbəkır, Mardin və Vanda 350 nəfər bələdiyyə işçisi şübhəli şəxs kimi saxlanılıb.

Hər üç bələdiyyə başqanı PKK-nın siyasi qanadı kimi tanınan HDP-dən seçiliblər.

Türkiyə mediasında isə seçicilərin səsi ilə seçilmiş bələdiyyə başqanlarının bu şəkildə gördəndən alınmasının hüquqi əsaslarının olub-olmadığı dartsılır. Sual qoyulur ki, bu hadisə PKK-ya dəstək verən digərlərinə də dərs sayılacağı? Eyni

zamanda bu hadisə Türkiyə demokratiyasına zərbə kimi qiymətləndirilə bilərmi?

Politoloq Elxan Şahinoğlu "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Türkiyədə 3 şəhərin bələdiyyə başqasının həbsi heç bir halda Türkiyədə demokratiyaya zərbə sayıla bilməz. Türkiyədə demokratiya ilə bağlı suallar bəlkə də başqa sahələrdə yaranabilir, ancaq terror və terrorçularla mübarizə "demokratiya sıxışdırılır" məntiqinə uyğun deyil. Türkiyə 1980-ci illərdən bu bələddən qurtulmaq istəyir: "Dünyanın ən demokratik ölkəsində də terrorçulara maliyyə və texnik dəstək verən qurumun və ya rəsminin fəaliyyətini davam etdirməyə imkan ver-

məzdir. Demokratik yolla seçilmiş bələdiyyə başqısı gördəni hələ ona toxunulmazlıq hüququ vermir. Bəziləri deyir ki, terrorçulara dəstək şübhəsi var idisə niyə bələdiyyə seçkilərindən əvvəl və sonra Mardin, Van və Diyarbəkır bələdiyyə başqalarına möhürlər verildi? Bu sualın cavabı da sadədir. Çünki möhür almamışdan əvvəl onlar hələ bələdiyyə başqaları deyildilər və hələ bələdiyyə başqısı səviyyəsində terrorçularla əlaqə qurmamışdılar. Neqativ hallar onların bələdiyyə başqısı dönəmində qeydə alındı. Ona görə də vəzifələrindən uzaqlaşdırıldılar. Türkiyədə hakimiyyətdə Ərdəğan yox, bir başqası olsaydı və ona da bələdiyyə başqalarının terrorçu PKK ilə əlaqələri barədə məlumat çatdırılsaydı, o da daxili işlər nazirinə "bələdiyyələrlə bağlı tədbir görün" əmrini verəcəkdə. Mənim buna şübhəm yoxdur. Əks halda, gərək PKK-nın şəhərlərdə gücünün artmasına göz yumasın. Buna isə Türkiyədə özünə hörmət edən heç bir siyasətçi razılaşmaz".

E.Şahinoğlu onu da dedi



ki, Türkiyə tarixində terrora qarşı bəlkə də bu qədər hərtərəfli və genişhəcmli mübarizə tədbirləri həyata keçirməyib. Türkiyə eyni zamanda 3 istiqamətdə terrorla mübarizə aparır: "Birincisi, FETÖ üzvlərinin həbsləri davam edir, dövlət strukturları təmizlənir, Avropadakı uzantıları axtarıb saxlanılır. İkincisi, Suriyada PKK-PYD qruplaşmasına qarşı aparılan əməliyyatlara biridə bugünlərdə əlavə olunacaq, üçüncüsü, Türkiyə ordusu ayrıca İraqda PKK mövqelərini də bombalamaqda davam edir.

Bundan başqa, PKK-nın Türkiyə daxilindəki siyasi uzantıları da neytrallaşdırılır. Təsədüfi deyil ki, Diyarbəkır, Mardin və Van bələdiyyə başqaları vəzifələrindən uzaqlaşdır-

ıldı. Çünki həmin bələdiyyələr bölgə insanının rifahına çalışmaq əvəzinə PKK-ya maliyyə və texnik dəstək saxlayırmış. Belə hallar keçmiş illərdə də olub.

Türkiyə böyük və güclü dövlətdir, gərəkən halda terrorla mübarizəyə 4-cü və 5-ci istiqamətləri də əlavə edə bilər.

Şübhə etmərəm ki, Avropadan yenə həbslərlə bağlı "Türkiyədə insan haqları pozulur" səsləri eşidiləcək, ancaq Türkiyənin yolu bəllidir və bu səslər onu yolundan sapdırmayacaq.

Xalq kimlərsə bələdiyyə başqanı seçibse, bu, o demək deyil ki, onların terrora dəstək vermək hüququ var".

Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"

Rusiyanın təhsil müəssisələrində mobil telefondan istifadə məhdudlaşdırıla bilər. Rusiya mətbuatının yazdığına görə, bu barədə Rusiya Təhsil Nazirliyi regional idarələrə təkliflər göndərmişdir. Məlumatda bildirilir ki, smartfonlardan uzun müddət istifadə, eləcə də məktəbdə istifadə uşağın psixikasına mənfi təsir göstərə bilər, hiperaktivliyə, qıcıqlanmaya, yuxu pozğunluğuna, habelə zehni fəaliyyətin zəifləməsinə, yaddaşın və diqqətin azalmasına səbəb ola bilər. Nazirlik tövsiyə edir ki, zəruri hallarda, valideynlərlə şagirdlərin ünsiyyəti üçün məktəblərə mobil telefonların saxlanması üçün xüsusi yer ayırınsınlar. Qeyd edək ki, ötən il Fransa parlamenti yaşı 15-dən aşağı olan məktəblilərə mobil telefondan, internetə bağlantısı olan bütün digər vasitələr, o cümlədən planşet və "ağıllı" saatlardan istifadəni qadağan edən qanun qəbul etmişdi. 2017-ci ildə isə Yaponiyada yalnız gündüzlər işləyən "ağıllı" telefonlar satışa çıxarılmışdı.

Azərbaycana gəldikdə isə dəfələrlə bu mövzuda müzakirələr olub. Hətta ötən illərdə Bakı şəhəri üzrə Təhsil İdarəsi orta məktəblərdə şagirdlərin mobil telefondan istifadəsinə qadağa qoymuşdu. İdarənin nəzdində fəaliyyət göstərən məktəblərin yalnız 30 faizi artıq bu prosesə qoşulmuşdu. 2018-ci ildə isə Azərbaycanda məktəbəqədər və orta təhsil müəssisələrində mobil rabitə vasitələrinin istifadəsinin qadağan olunması təklifi irəli sürülmüşdü və bununla bağlı yeni hazırlanan "Orta ümumtəhsil məktəbləri haqqında" qanun layihəsində xüsusi bənd, İnzibati Xətalər Məcəlləsinə isə əlavələrin edilməsi nəzərdə tutulmuşdu. Yeni qanun layihəsinin hazır olduğu təqdirdə Milli Məclisin müzakirəsinə çıxarılaçağı bildirilir.

Təhsil ekspertləri dəfələrlə qeyd edirlər ki, şagirdlərin məktəbdə mobil telefon gətirməsi tədris prosesini pozur, şagirdlər arasında təhsilə diqqəti azaldır, zərərli vərdişlərin əmələ gəlməsinə səbəb olur, təlim-tərbiyə prosesinə mənfi təsir edir. Həmçinin mobil telefonların məktəblərdə şagirdlər arasında sosial bərabərsizlik yaratdığı barədə də fikirlər var.

Qeyd olunur ki, şagirdlərin bəzilərinin çox bahalı, digərlərinin çox ucuz telefon istifadə etməsi nəticəsində sosial imkanlar ortaya çıxır və bu da şagirdlərdə ciddi narahatlıqlar yaradır.

Hazırda qüvvədə olan qanunvericiliyə görə, təhsil müəssisələrində zərurət olduğu təqdirdə, yalnız araşdırma və hər hansı müvafiq tədqiqat aparmaq məqsədilə mobil telefonologiyalardan - mobil telefonlardan, planşetlərdən istifadə edilə bilər.

Mövzu ilə bağlı təhsil eksperti Kamran Əsədov "Yeni Müsavat"a danışdı: "Dünya ölkələrində təhsilin keyfiyyətinə mənfi təsir göstərən vasitələrin qarşısının alınması üçün müxtəlif təcrübələr var. Bizdə də belə bir qadağa əvvəllər bir neçə məktəbdə tətbiq olunub. Amma bu, valideynlərin narahatlığına səbəb oldu. Onlar bildirdilər ki, biz öz övladımızla əlaqə saxlamaq istəyirik. Nəticədə həmin məktəblərdə yenidən mobil telefondan istifadəyə icazə verildi. Dünyanın əksər qabaqcıl ölkələrində məktəbin girişində mobil telefonlar uşaqlardan toplanır və onlar xüsusi qutularda saxlanılır. Dərs bitdikdən sonra isə telefon uşaqlara təhvil verilir. Bu

Məktəblərdə telefon qadağası yenidən gündəmdə

Ekspertlər deyir ki, məktəb ərazisində mobil telefondan istifadə qadağan edilməlidir



metodu bizdə də tətbiq etmək olar. Çünki hər məsələyə münasibət heç də həmişə birmənalı olmur, istənilən halda narazı qalan tərəflər olur. Ona görə də tam qadağa qoymaq mümkün olmur. Mobil telefon əlaqə vasitəsidir. Amma şagirdlərin əksəriyyəti məktəbdə, küçədə, evdə bütün günü əllərindəki telefona aludə olurlar. Bunun nəticəsidir ki, bu gün "Mavi balina" kimi təhlükəli

oyunlar meydana çıxıb. Hesab edirəm ki, belə məsələlərin həlli üçün yeni metodlar olmalıdır. Bir çox inkişaf etmiş ölkələrdə məktəblərin girişində telefona daxil olmaq imkanını məhdudlaşdırın xüsusi qurğular quraşdırılıb. Bütün hallarda məktəblərdə və ali təhsil müəssisələrində şagirdlərin və tələbələrin telefondan istifadəsi neqativ hal kimi qiymətləndirilməlidir. Bu, tədris pro-

sesini pozmaqla yanaşı, şagirdlər arasında təhsilə diqqəti azaldır, zərərli vərdişlərin əmələ gəlməsinə səbəb olur, ümumiyyətlə, təlim-tərbiyə prosesinə mənfi təsir edir. Bu qərar bizdə də qəbul olunsaydı, çox yaxşı olar. Fikrimcə, Təhsil Nazirliyi dərhal müvafiq addım atmalı, fəvqəladə zərurət olmadıqca məktəb ərazisində mobil telefondan istifadəni şagirdlərə qadağan etməlidir.

Fransada olduğu kimi, məktəblərdə mobil telefon əyləncəsindən kitaba dönüş hərəkatına başlamaq lazımdır. Yeni mənfi tendensiya qarşı bizim də vaxtında reaksiya verməyimiz məqsədəuyğun olardı".

Təhsil eksperti Mələhat Mürşüdlü isə qeyd etdi ki, məktəblilərin tədris prosesində telefondan istifadə etməsi çox ciddi məsələdir: "Azərbaycanda da məktəblərdə telefon qadağasına ehtiyac var. Doğrudur, valideynlərin bəziləri bu qadağa ilə razılıq verib və onların da əsası var ki, uşaqları ilə əlaqə yaratmaq istəyir, nə zaman, harada olmağı ilə bağlı məlumatlı olmağa çalışır. Yeni valideyn dərindən sonra uşaqlarına nəzarəti telefon vasitəsilə həyata keçirir. Lakin bu o demək deyil ki, valideyn tədris prosesində istənilən zaman uşağına zəng edib, onunla maraqlanmalıdır. Bu, əsla yolverilməzdir".

Ekspert bu məsələdə xarici ölkə təcrübəsindən yararlanmağı təklif edib: "Bir çox xarici ölkələrdə artıq belə bir təcrübə var. Yeni şagird məktəbə daxil olduqdan sonra telefonunu xüsusi ayrılmış şkafa qoyur, təhvil verir və şkaf bağlanır, daha sonra dərs bitdikdən sonra yenidən telefonunu götürüb, valideyni ilə əlaqə saxlayır. Düşünürəm ki, bu təcrübəni bütün məktəblərdə tətbiq etmək olar. Şagirdləri də buna alışdırmaq lazımdır".

□ **Xalidə GƏRAY**
"Yeni Müsavat"

Təyyarələri partladan qağayılar Bakıdan niyə qaçıblar - mütəxəssislər açıqladı

Qağayılar hər zaman özlərinə isti və çirkli məkanlar seçirlər, çünki...

Məlum olduğu kimi, bugünlərdə qağayı sürüsünün ucbatından "Ural Hava Yolları"na məxsus A321 təyyarəsi Moskva ətrafında sərtilənə qədər qalxan anda qağayı sürüsü ilə toqquşub. Quşların mühərriklərə düşməsi onların işində nasazlıq yaradıb. Pilotlar Ramensk rayonunun Ribninsk kəndi yaxınlığındakı qarğıdalı tarlasına təcili eniş etmək qərarına gəliblər. Təyyarə yığılmış şassilərlə və sönmüş mühərriklərlə uğurlu eniş edib.

"Ural Hava Yolları" şirkətindən verilən məlumata görə, təyyarə istifadəyə yararsız vəziyyətə düşüb.

Xatırladaq ki, bir neçə il öncə də qağayının təyyarə ilə toqquşması hadisəsi baş vermişdi. Belə ki, Türkiyəyə məxsus təyyarə Mombasa-İstanbul reysini yerinə yetirərək qağayı ilə toqquşmuş və uzun müddət eniş edə bilməmişdi.

Qeyd edək ki, qağayılar əsasən, Avropa və Asiyada geniş yayılıb. Azərbaycanda da Xəzər dənizində və daxili su hövzələrində müşahidə olunur. Bir vaxtlar Xəzərin başına dövr edən qağayılar Bakının rəmzinə də çevrilmişdi. Amma nədənsə



son illərdə Xəzər sahilində qağayılar sanki qəhətə çəkilib. Bəziləri bunu dənizdə balıqların azalması ilə əlaqələndirir. Hətta 2014-cü ildə deputat Fəzail Ağamalı bununla bağlı sərtilənə hamlar səsləndirmişdi: "Çirkənlənmiş sular təmizlənmədən birbaşa dənizə axıdılır, artıq qağayılar da suya qona bilmir".

Ümumi məlumat üçün bildirək ki, qağayılar böyük quşlardır və əsasən boz və ağ rəngdə olur, çoxunun başında qara xala da rast gəlinir. Bu quşlar rahat və sürətli uçur, boyları 25-80

sm-dir. Suyun üzərinə qonur, az üzür və suya baş vurmur. Əsasən molyuskalar, xərçənglər və kiçik balıqlarla qidalanırlar. Doymaq bilməyən quşlardır. Hətta iri qağayılar quş yumurtalarını və balalarını yeyir. Dənizə atılan plastik qablar qağayılar üçün ölümcül ola bilər. Ölü tapılan qağayıların mədəsində plastik qabların hissələrinin olduğu aşkarlanıb. Bir neçə növünü çıxmaq şərtlə dənizdən uzaq yaşayırlar. Qağayılar toplu halda əsasən bataqlıqlarda və su kənarlarında yuva qururlar.

Bəs Bakıda qağayıların sayı niyə azalıb?

Ekoloq Telman Zeynalov mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a danışdı. Ekoloq qeyd edib ki, qağayıların sayının az olması bu yay mövsümündə havanın əsasən küləkli keçməsi ilə bağlı ola bilər: "Deməzdim ki, qağayıların sayı azalıb. Təkcə Bakı və Abşeron ərazisində deyil, digər su hövsələrində də araşdırma aparıldıqdan sonra onların sayının azaldığı barədə rəy vermək olar. Kanalizasiya suları dənizə axıdılarda qağayı-

lar əsasən həmin yerlərə üz tutur. Bu onlar üçün qida yeri olur. Bəziləri iddia edir ki, dənizin suyunun çirkənləməsi buna səbəb ola bilər. Amma bu iddia yanlışdır. Lakin dənizdə balıqların azalması, bəli, bu təsir göstərə bilər. Bu yay hava küləkli keçdi. Qağayılar da əsasən küləkdən uzaq olmağa çalışır. Harada ki, küləkli hava olur, başqa yerə yığılmağa, məskunlaşmağa başlayırlar. Qağayılar hər zaman özlərinə isti və çirkli məkanlar seçirlər, çünki orada qida çox olur. Dənizə atılan plastik qablarla gəldikdə isə bəli, bu cür tullantılar canlıların azalmasına səbəb olur, belə ki, qağayılar onları yeyəndə boğazlarında qalır və ölürlər. Amma deməzdim ki, məhz bu səbəb onların azalmasına səbəb olur".

AMEA Zoologiya İnstitutu "Ornitologiya" laboratoriyasının aqrar elmlər üzrə fəlsəfə doktoru, baş elmi işçisi Tahir Kərimov da "Yeni Müsavat"a danışdı:

"5-6 il bundan əvvəl Xəzərlə bağlı layihə hazırlayırdıq, həmin vaxt gəzmədiyimiz ada qalmışdı. Qağayıların çoxalma müddətində adalarda yumurta qoyduğunun şahidi olurduq. Hətta qağayılar balıq tutanların yanına gəlib, balıq gözləyirdilər ki, qalıqları yesinlər. Yeni sayılan həddən artıq çox idi. Qeyd edim ki, 12-ci əsrdə ərəb tarixçisi İran ərazisindən Həştərxana gedəndə təsvir edirdi ki, "Quş, yuva əlindən ayaq basmağa yer yoxdur, hər yer ağappaq qar kimi görünür-

dü". O cümlədən Stepan Razin də Rusiyadan qaçıb Lənkərana gələndə Sara adasında məskunlaşmış və orada 6 ay qağayıların, onların yumurtalarının, balıqların hesabına yaşayıb. Yeni ərazilərdə qağayıların sayı zəngin olub. İndi onların sayının azalmasına səbəb yemin azalması ilə bağlıdır. Qağayıların əsas yedikləri balıq kılqandır. Kılqanın də bir sıra növləri var ki, artıq Xəzər dənizində nəslin kəsilməkdədir. Qeyd edim ki, kılqaların əksəriyyəti dənizin dibində olur. Qağayılar da suyun altına gedə bilmədiyindən suyun üzərinə çıxan xəstə, zəif balıqları yeyir. Həmin balıqların da nəslin kəsilmək üzrədir. Buna səbəb Xəzər dənizinə kənardan gətirilən yumşaq bədənli xərçənglərdir. Onların hansı yolla Xəzərə gəldiyi məlum olmasa da deyə bilərik ki, qağayıların yemini azaldırlar. Beləliklə, qağayıların, eyni zamanda kılqaların da qidalanma zənciri pozulduğundan belə bir vəziyyət yaranıb".

Tahir Kərimov onu da əlavə etdi ki, Xəzərin çirkənlənməsi qağayıların sayının azalmasına o qədər də təsir göstərmir:

"Əksinə, qağayılar adətən çirkli yerlərdə özünə məskən salır, çünki tullantılarda da qidalanırlar. Ancaq neft qatı çox olduqda neft onların bədəninə yandırır, suda üzə bilmirlər, piy qatı sıradan çıxır, buna görə də suya girmir və həmin ərazidən uzaqlaşırırlar".

□ **Xalidə GƏRAY**
"Yeni Müsavat"

Azərbaycan Dövlət Sərhəd Xidmətinin "Qazax" sərhəd diviziyasının Ermənistanla sərhəddə yeni taktiki və strateji yüksəklikləri tutması haqda məlumat verilib. Bununla bağlı Bakıdan səslənən rəsmi açıqlamalardan sonra düşmən tərəf təlaşa düşərək, "adekvat" addımlar atmağa, daha dəqiqi, ənənəvi yalan ritorikası ilə öz cəmiyyətini aldatmağa başlayıb.



Belə ki, iki gün öncə erməni hərbi ekspert və tarixçi Artur Yegizaryan guya Ermənistan ordusunun Azərbaycanla sərhədə 140 hektar torpaq azad etdiyini bildirmişdi. Yegizaryan iddia etmişdi ki, bu "irəliləmə" nəticəsində Ermənistan-Gürcüstan qaz kəmərinə təhlükə sovuşub, üstəlik, Azərbaycandan Gürcüstana gedən şose yoluna nəzarət imkanı yaranıb. İşğalçı ölkənin Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Artsurun Ovanisyan isə "konkret hektarlardan" danışmaq istəməsə də, erməni mövqələrinin həmin istiqamətdə "möhkəmləndirildiyini" demişdi. Öz növbəsində Azərbaycan Müdafiə Nazirliyi Ermənistan ordusunun guya 140 hektar torpaq azad etməsi haqda iddialarını rədd edərək, belə bəyanatların istehza doğurduğunu bildirmişdi.

Bu dəfə isə Ermənistanda meydana parlamentin spikeri, hərbi xidmət üzvü görməyən Ararat Mirzoyan çıxıb (Virtualaz.org). O, özünün facebook səhifəsində yazıb ki, Ermənistan ordusunun hərəkətləri nəticəsində guya Tavuş vilayətinin Çinari kəndinin təhlükəsizliyi tamamilə təmin edilib. "Çinari daha atəşə tutula bilməz. Ermənistanla gedən qaz kəməri də təhlükəsizdir", - deyərək spiker iddia edib.

Qeyd edək ki, Çinari kəndinin ətrafındakı hakim yüksəklik Azərbaycan ordusunun nəzarətindədir və həmin yüksəklikdən nəinki bu kəndi, həmçinin Ermənistanı Gürcüstanla birləşdirən əsas magistralı, habelə erməni ordusunun üzübüz mövqələrini nəzarət altında saxlamaq mümkündür. O zaman sərhədin həmin istiqamətində nə baş verib ki, Mirzoyanın iddia etdiyi kimi Çinari kəndi daha atəşə tutula bilməz?

Məsələyə çox keçmədən hərbi sahə üzrə ixtisaslaşmış Razm.info saytının koordina-

toru Karen Vrtanesyan aydınlıq gətirib. O, dərc edilmiş informasiyanın mötəbərliyini sual altında alıb, üstəlik, spikerin hərbi məsələlərdən qətiyyətlə baş çıxarmadığını ortaya qoyub: "1. Çinari qaz kəməri ilə heç bir əlaqəsi yoxdur. Onlar bir-birindən 50 km. aralıdır. 2. Bizim Çinari istiqamətində mövqələrimiz müəyyən qədər yaxşılaşıb, amma düşmənin bütün mövqələri də öz yerində qalır və kəndin üzərində yüksəlir. Atəş təhlükəsi əvvəlki kimi qalır. Kim Çinari kəndində nə vaxtsa olubsa başa düşməlidir ki, atəş təhlükəsi düşmənin kəndin üzərində yüksələn mövqələri qaldıqca davam edəcək".

Vrtanesyan əlavə edib ki, bu cür "şar üfürmək" Azərbaycan tərəfini cavab tədbirləri görməyə məcbur edə bilər. "Hər bir belə axmaq və məsuliyyətsiz hay-küy bizim hərbi qulluqçular üçün əlavə ciddi risklər yaradır", - o yazıb.

Məsələyə Artsurun Ovanisyan da münasibət bildirib. Bildirib ki, düşmənlə təmas şəraitində heç bir mövqe və ya yaşayış məntəqəsi tam müdafiə olunmuş sayıla bilməz. O, Mirzoyanın dediklərini şərh etməyə istəməyib.

Beləcə, Ermənistan rəsmiləri dezinformasiya siyasətinə güc verməklə öz xalqını, faktiki, aldatmağa davam edirlər. Halbuki gerçək bundan ibarətdir və silahlı qüvvələrimizin sərhəddə (Naxçıvan, Qazax) irəliləyişləri də təsdiqləyir ki, Azərbaycan artıq bütün istiqamətlər üzrə işğalçı ölkə üzərində hərbi üstünlüyünü təmin edib. Bu, o deməkdir ki, istənilən lokal və ya daha geniş miqyaslı hərbi əməliyyatların nəticəsini proqnoz etmək çətin olmayacaq.

Belə əqibətdən qaçmağın tək yolu İrəvanın Bakı ilə sağlam dialoqa gəlməsidir. Əfsus ki, düşmən ölkənin yeni rəh-



İşğalçını sülhə vadar etməyin sonuncu yolu

Bakı düşməne hərbi güclə təzyiq və təhdid taktikasını gücləndirir; İrəvanın Qarabağla bağlı uğursuz informasiya savaşında əsas hədəf; **politoloq:** "Azərbaycan ordusunun irəliləməsi Ermənistanla mesajdır..."

bərliyi də vaxt uzatmaq taktikası seçib ki, bunun da altını ilk növbədə erməni xalqı çəkəcək.

"Azərbaycan ordusunun cəbhənin Qazax istiqamətində irəliləməsi və strateji nöqtələrə nəzarəti alması, bölgədə tərribatçı addımlarını davam etdirən Ermənistanla mesajdır. Bununla da Azərbaycan ordusu müharibə başlayarsa, bütün istiqamətlərdə işğalçı orduya zərbə vurmaq gücündə olduğunu göstərdi. Artıq Ermənistan tərəfinin tərribatları döyüş postlarını itirməklə nəticələnir".

Bunu **politoloq Məhəmməd Əsədullazadə deyib.** İrəvanın danışıqlarda maraqlı olmadığını bildiren ekspert hesab edir ki, Ermənistan rəhbərliyi və bu ölkəni təsir altında saxlayan Rusiya Qarabağ məsələsində güzəştə hazır deyil: "Bu səbəbdən də Paşinyan iqtidarı bu məsələdə Moskva ilə koordinasiyalı fəaliyyət göstərəcək. Rusiya Təhlükəsizlik Şurasının katibi Patruşevin İrəvan səfərində bu kimi məsələlərin razılaşdırılmasını istisna etmərəm. Ermənistan nəinki kompromisə hazır deyil, hətta Paşinyan da-

xildə müsbət imicini yüksəltmək üçün yeni ərazilərin tutulmasında maraqlıdır. Lakin hesab edirəm ki, hazırda aktiv fazaya keçən ordumuz Paşinyanın bu kimi tərribatlarının qarşısını ala bilər".

Politoloqa görə, Bakı cəbhə boyu işğalçı tərəf üzərində təzyiqləri artırmaqla diplomatik danışıqlarda da öz hücum taktikasını inkişaf etdirməlidir: "Artıq Ermənistanla mövcud geosiyasi şərtlər daxilində danışıqlar aparmaq nəticə vermir. Yalnız güc yolu ilə müəyyən irəliləyişə nail olmaq mümkündür. Rusiyanın reaksiyasına gəldikdə, Moskva ərazilərimizin güc yolu ilə azad etməyimizə mane olmağa çalışacaq. Amma düşünürəm ki, Avropa və ABŞ-la əlaqələri daha da inkişaf etdirənlə, Moskvanın təzyiqlərindən yayına bilərik".

Avropadan söz düşmüşkən, Avropa Birliyinin (AB) Cənubi Qafqaz və Gürcüstanda böhran üzrə xüsusi nümayəndəsi Toyvo Klaar Qarabağ münaqişəsinin sülh yolu ilə həllinin təşkilat üçün prioritet olaraq qaldığını söyləyib (APA).

"Son 1 ildə ATƏT-in Minsk

qrupunun həmsədrlərinin rəhbərlik etdiyi prosesdə rəhbərlik etdiyi prosesdə rəhbərlik etdik, xüsusən də prosesi irəli aparmaqdan ötrü əhəmiyyətli olan yüksək səviyyəli görüşləri nəzərdə tuturam. Mən, həmçinin, bu ilin iyununda girovların ikitərəfli azad edilmesini alqışlayıram. Bu, ilkin humanitar addımdır. Belə addımlar sülh prosesində irəliləyişə nail olmaq üçün ehtiyac duyulan müsbət siyasi ab-havaya öz töhfəsini verə bilər", - deyərək T. Klaar bildirib.

AB xüsusi nümayəndəsi vəziyyətin həssas və qeyri-davamlı olmasından təəsüfləndiyini qeyd edib: "Mən son zamanlar verilən itkilərlə bağlı narahatam və tərəfləri maksimum təmkinlə sərbəstləşməyə səsləyirəm. Tərəflər atəş-kəsə ciddi şəkildə riayət etməli, paralel olaraq substantiv danışıqlar aparmalıdır".

T. Klaar qeyd edib ki, aqressiv ritorika gərginliyi artırır və nəzarətdən çıxıb gələcək hadisələrə təkan verə bilər. O, regionda silahlanmanın hələ də çox yüksək olduğunu diqqətə çatdırıb. "İndi sülh prosesində irəliləmək üçün addım atmaq vaxtdır. Ölkə liderləri də xalqları sülhə hazırlamağa

başlamalıdır. Bu özündə çətin qərarları və güzəştləri ehtiva edəcək. Sülh razılaşması olacağı təqdirdə, Avropa Birliyi gələcək səyləri dəstəkləməyə hazırdır", - deyərək əlavə edib.

Lakin Azərbaycan heç zaman sülh naminə sülh variantına getməyəcək. Çünki ədalətsiz sülh özündə yeni müharibə və sabitsizlik riski daşıyır. Bakının Dağlıq Qarabağla bağlı mövqeyi məlumdur. Bu mövqe beynəlxalq hüquqa, BMT-nin Dağlıq Qarabağla dair məlum qətnamələrinə, eləcə də digər mötəbər beynəlxalq təşkilatların qərarlarına əsaslanır. Qalır işğalçı Ermənistanı bu qərar-qətnamələrə, bütövlükdə beynəlxalq hüquqa sayğılı olmağa vadar etmək.

Məhz bu məsələdə Azərbaycan hər hansı güzəştə hazırlaşmır. Əksinə, İrəvanı konstruktiv dialoqa vadar etmək üçün hərbi güclə təzyiq-təhdid taktikasını, torpaqların lokal əməliyyatlarla azad edilməsi taktikasını davam etdirir və etdirəcək. Çünki belə görünür, işğalçını sülhə məcbur etmək üçün başqa yol qalmayıb...

Yaxın vaxtlarda Gürcüstanda Amerikanın hərbi bazası yaradıla bilər. Azərbaycanca dərc olunan rusdilli "Novaya vremya" nəşri ekspert və politoloqlara istinadən yazır ki, Gürcüstanda üç ABS hərbi bazanın yaradılması nəzərdə tutulur: ikisi quruda, biri isə dənizdə.

Bu yaxınlarda Gürcüstanın müdafiə naziri Levan İzoria qeyd edib ki, Amerika ilə yaxın günlərdə əməkdaşlıqla bağlı üç illik müqavilə imzalanacaq. Bu hələ bazaların yaradılması ilə bağlı ciddi siqnal sayılmasa da, artıq ABS yavaş-yavaş Gürcüstanda yerləşməyə doğru gedir. Bu isə təbii ki, Rusiyanı ciddi narahat edir.

Azərbaycanın sərhədində yerləşən bir ölkədə Amerika bazalarının yerləşdirilməsinin ölkəmiz üçün hansı nəticələr doğuraçağı da ciddi müzakirə edilir.

"Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Elxan Şahinoğlu bildirdi ki, ABS dünyada yüzlərlə hərbi bazası olan tək ölkədir: "Heç bir ölkə buna etiraz etmək gücündə deyil. Ona görə də ABS Gürcüstanda hərbi baza yaratmaq istəsə, Rusiya buna mane ola bilməyəcək. Əlbəttə, Moskva buna etiraz edəcək, hətta Gürcüstandakı tərəfdarlarını hərəkətə gətirməyə çalışacaq, ancaq prosesin qarşısını ala bilməyəcək. Sadəcə, Amerikanın Gürcüstanda hərbi bazalar yaratması üçün Vaşinqtonun qəti qərarı lazımdır. Yəni yalnız Gürcüstanın istəyi ilə bu məsələ həll oluna bilməz. Qarşılıqlı maraq olmalıdır. Amerikanın Gürcüstanda hərbi bazalarının varlığı qonşu ölkənin təhlükəsizlik imkanlarını artıracaq. Ən başlıcası Rusiya bundan sonra Gürcüstanı hücum edə bilməz. Amerikanın Gürcüstanda hərbi bazalarının varlığı Azərbaycanın da maraqlarına cavab verir. Birincisi, bu, Azərbaycanla Gürcüstanı birləşdirən neft və qazı dünya bazarlarına daşıyan boru xətlərinin və dəmir yollarının təhlükəsizliyini artıracaq. Çünki Amerikanın özü də bu boru xətlərinin təhlükəsizliyində, o cümlədən Azərbaycanın enerji zənginliklərinin təhlükəsiz şəklində dünya bazarlarına çatdırılmasına maraqlıdır. İkincisi, Amerikanın Gürcüstanda hərbi varlığı Azərbaycanı seçmə məcbur edəcək. Cənubi Qafqaz ölkəsinin ikisində (Ermənistanda Rusiya, Gürcüstanda Amerika hərbi bazaları) hərbi bazalar olacaqsın, Azərbaycan artıq neytral siyasət yürüdə bilməyəcək. Belə vəziyyətdə neytral siyasət heç bizə lazım da olmayacaq. Biz də öz təhlükə-



Üç ABS bazası Gürcüstanda yerləşir-mühüm gəlişmə

Elxan Şahinoğlu: "Ermənistan və Gürcüstanda hərbi bazalar olacaqsın, Azərbaycan artıq neytral siyasət yürüdə bilməyəcək"



sizliyimiz barədə düşünməli və ən optimal variant kimi Türkiyə hərbi bazalarının Azərbaycanda yerləşdirilməsi siyasətinə üstünlük verəcəyik. Çünki elə ola bilməz ki, müharibə vəziyyətində olaq və hər iki qonşumuzun ərazisində iki fərqli dövlətin hərbi

bazaları olsun və biz buna seyrçi qalaq, ancaq öz gücümüzə arxalanaq".

Politoloq Əhəd Məmmədli qeyd etdi ki, Gürcüstanda ABS-ın hərbi bazasının yaradılması söhbətləri çoxdan gedir: "Bu məsələ Saakaşvilinin vaxtından gündəm-

ədir. İvanşvilinin dövründə bir az səngisə də, son dövrlər aktuallığını yenidən artırıb. Rusiya Gürcüstanda mövqelərini qaytarmaq üçün bir neçə cəhd etdi. Buna Tiflisdə ciddi müqavimətlə rastlaşdı. Gürcü parlamentində məlum hadisə, onun ardınca rus konsulluğunun mühasirəyə alınması, müxalifətin mitingləri və s. Tiflisdəki mitinglərə ruslar Acarıstanın paytaxtı Batumda rusiyönlü gürcü siyasi qüvvələrinin aksiyaları ilə cavab verdi. Muxtarlıqlarından yalnız Acarıstanı əlində saxlayan Gürcüstan görür ki, bu bölgədə gürcü Rusiya gücüdür və bundan narahat olmaya bilməz. Gürcülər Acarıstanda Aslan Abaşidzenin idarəçilik vaxtlarını unutmayıblar. O dönəm Acarıstan geniş muxtariyyətə malik idi. Abaşidzenin də arxasında Moskva dururdu. Onun partiyasına az qala gürcü parlamentinin yarısı verilmişdi. 2004-cü ildə baş verən məxməri inqilab bütün bu planları alt-üst etdi. İndi yenidən

Moskva Acarıstan kartından Tiflisdə qarşı istifadə edir. Görünür, gürcülər Rusiyanın hücumlarına adekvat cavabı ancaq amerikalı bazaların da varlığına gözləyir. Rusiya bunun qarşısını, fikrimcə, ya Gürcüstanı yenidən işğal edib ora öz adını qoymaq, ya da Abxaziya və Cənubi Osetiyani qaytarmaqla ala bilər. İndiki realıqda hər iki ssenari mümkündür. 6 günlük müharibədə Rusiyaya Gürcüstanı tam işğal altında saxlamağa imkan verilmədi, indi isə ümumiyyətlə verilməz. Abxaziya və Osetiyani da Rusiya qaytarmaz. Yeni amerikalı bazaların yerinə Abxaziya və Cənubi Osetiyani qaytarılması Rusiya baxımından uğurlu dəyişiklik deyil. Bax mövcud durum belə hasarlanmış da irədən ibarətdir. O ki qaldı regi-

yaslı hərbi əməliyyatda Amerikanın yaxınlığında olması düşmənimiz Ermənistanın müttəfiqi Rusiyaya alternativ bir gücdür. Azərbaycan da bu alternativ gücdən dolayı ilə istifadə edə bilər. Bu həm də Türkiyə hərbi bazalarının Azərbaycanı gəlişini tezləşdirir. Bu isə o deməkdir ki, regionda güclərin balansı dəyişmiş olacaq. İndiki situasiyada regionumuzda güclərin balansının Rusiyanın əleyhinə çevrilməsi Azərbaycanın xeyrinədir. Çünki yenə də deyirəm, Rusiya Azərbaycanı düşməni Ermənistanla müttəfiqdir. Yoxsa Azərbaycan üçün nə fərqi Rusiya, yoxsa ABS? Azərbaycan üçün əsas maraqları olmalıdır.

Maraqlarımıza kim daha yaxşı cavab verirsə, onun yanında olmalıyıq. Yuxarıda qeyd edilənlərə nəzər yetirsək görürük ki, ABS hərbi bazalarının Gürcüstanda yerləşdirilməsi indiki məqamda Azərbaycanın xeyrinədir. Yox, əgər Rusiya Azərbaycanı münasibətini daha müsbətə dəyişsə və Qarabağımızın qaytarılmasında bizə maneçilik törətməsə, onda biz də bu məsələdə yanaşmamızı Moskvanın xeyrinə dəyişə bilərik. Azərbaycan üçün əsas maraqları olmalıdır. Hesab edirəm ki, Rusiyaya indiki məqamda Ermənistanın daha çox maraqlarına lazımdır. Moskva bu haqda ciddi düşünüb Bakıya dost əli uzatmalıdır. Moskva-Ankara-Bakı üçbucağı hər üç ölkə üçün ən sərfəli gedişətdir. Ankara ilə Bakı buna razıdır, indi son söz Moskvadadır. Moskva tələməlidir, çünki Cənubi Qafqaz qapısını Vaşinqton döyməkdədir".

□ Cavansir ABBASLI, "Yeni Müsavat"

Kəşfiyyat idarəsinin sabiq rəhbəri Serj Sərkisyanı satdı

Arşak Karapetyanın 2008-ci il 1 mart hadisələrinə dair istintaqa şahid qismində verdiyi ifadədə nələr var?

Ermənistanın 1in.am saytı Baş Qərargahın kəşfiyyat idarəsinə 10 il başçılıq etmiş general Arşak Karapetyanın 2008-ci il 1 mart hadisələrinə dair istintaqa şahid qismində verdiyi ifadəni dərc edib.

Virtualaz.org xəbər verir ki, Ermənistan ordusunun 2016-cı ilin aprel döyüşlərində aldığı zərərə görə Serj Sərkisyan tərəfindən işdən çıxarılan, lakin hazırda baş nazir Paşinyanın müşaviri olan general Karapetyan həmin hadisələr zamanı Azərbaycanla cəbhə xəttindən qoşunların çıxarılıb İrəvana göndərilməsindən danışıb.

Karapetyan ifadəsində deyir ki, silahlı qüvvələrin komandanlığı 2008-ci ilin fevral-mart aylarında Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin cəbhənin müxtəlif istiqamətlərində, xüsusən də Qarabağda cəm-

lən bir vaxtda qoşunların İrəvana aparılmasını anlamırdı. Ordunun bəzi hissələri üçün isə bu yerəyişmə qəbul edilmişdi. Generalın bildirdiyinə görə, nəinki Qarabağdan, hətta Ermənistan-Azərbaycan sərhədindən də qüvvələr çıxarılarq İrəvana aparılıb.

"Həmin günlərdə təmas xəttinin müxtəlif istiqamətlərində, xüsusən də Qarabağdakı müdafiə rayonlarında Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin cəmləşməsi müşahidə olunurdu. Bu cəmləşmənin nəticəsi olaraq bir müddət sonra düşmənin diversiya qrupu bizim



müdafiə postlarımızdan birini ələ keçirdi", - Arşak Karapetyan bildirdi.

O, ifadəsində deyib ki, Ermənistan silahlı qüvvələri həmin postu tezliklə geri qaytarıb. Qarşı tərəf itki verib və meyitlər həmin postda qalıb. "Mənim və komandanın heyətindən bir çoxları üçün təəccüblü idi ki, regionda hökm sürən təhlükəli vəziyyətə baxmayaraq İrəvana üstəlik sərhəd korpusunun birləşmələrini də göndərmişdilər. Bu mənim üçün qəbul edilmişdi, çünki istənilən vaxt sərhəddə təxribat baş verərdi və əlavə qüvvələrə ehtiyac yaranardı. Sərhəd korpusundan qoşunların çıxarılıb İrəvana göndərməyin nə mənası vardı ki, oradakı mitingləri başqa qüvvələrin köməyi ilə dağıtmaq olardı? Ən uzağı İrəvana qarnizonunu qoşunlarından istifadə olunub bildirdi. Aydın deyildi ki, nəyə görə 3-cü ordu korpusunun BMP-ləri İrəvana göndəril-

mişdi. Bu texnika orada nə etməli idi? Mənim fikrimcə, bütün bunlara ehtiyac yox idi", - Karapetyan bildirdi.

Ermənistan ordusunun 3-cü korpusu Azərbaycanla sərhədin Qazax-Tovuz-Gədəbəy istiqamətlərinə cavabdehdir.

General Karapetyan Serj Sərkisyanı, Robert Köçeryanı və vaxtilə qulluq etdiyi komandanın digər üzvlərini istintaqa sataraq fevralın 23-də İrəvanda keçirilən müşavirə haqda da danışıb. Deyib ki, Köçeryan həmin müşavirədə ölkədə hərbi vəziyyətin elan olunduğunu bildirdi. Serj Sərkisyan isə hələ baş nazir statusunda təklif etdi ki, İrəvanda general Yuri Xaçaturovun rəhbərliyi ilə hərbi administrasiya yaradılsın.

Xatırladaq ki, bundan əvvəl BBC rus xidməti istintaq sənədlərinə istinadən Qarabağdan İrəvana göndərilən qoşunlara general Samvel Karapetyan-Ohanovskinin komandanlığı etdiyini bildirdi. İstintaq materiallarına əsasən həmin qüvvələrin içərisində nümayişçilərə güllə atmaq üçün 20 nəfərlik dəstələr yaradılıb, onlar prezident administrasiyasının zirzəmisində yerləşdirilib.

Azərbaycanda uzun illərdən bəri gözlənilən dövlət dəstəklili aqrar sığorta mexanizminin işə düşməsi istiqamətində növbəti mühüm addım atılıb. Belə ki, ölkə prezidenti avqustun 19-da "Aqrar sığorta haqqında" Qanunun tətbiqi, həmçinin Aqrar Sığorta Fondunun yaradılmasını nəzərdə tutan fərman imzalayıb.

Fərmana əsasən yaradılan fond qeyri-kommersiya hüquqi şəxs olmaqla, "Aqrar sığorta haqqında" Qanunun 8.2-ci maddəsinə uyğun olaraq Azərbaycanda aqrar sığorta sisteminin təşkilini, inkişafını və dayanıqlılığını, habelə idarəedici qurumun formalaşdırılmasını təmin və onun fəaliyyətinə nəzarəti həyata keçirəcək.

Nazirlər Kabineti Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi və Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasının təklifləri əsasında fondun nizamnaməsini təsdiq etməli, dövlət büdcəsində kənd təsərrüfatında islahatlar üçün nəzərdə tutulmuş vəsaitlər hesabına fondun ilkin nizamnamə kapitalının formalaşdırılmasını, habelə 2020-ci və 2021-ci illərin dövlət büdcələrinin layihələrində fondun nizamnamə kapitalının artırılması məqsədilə müvafiq olaraq 5 000 000 (beş milyon) və 3 000 000 (üç milyon) manat vəsaitin nəzərdə tutulmasını təmin etməlidir. Fondun ilkin nizamnamə kapitalı 1 000 000 (bir milyon) manatdır və dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına formalaşır.

Fondun ictimai əsaslarla fəaliyyət göstərən və 5 üzvdən (2 nəfər KTN, 1 nəfər Maliyyə Nazirliyi, 1 nəfər MBNP, 1 nəfər işə fermerlər assosiasiyasından) ibarət Himayəçilik Şurasına KTN nümayəndəsi rəhbərlik edəcək.

Qeyd edək ki, Azərbaycanda aqrar sığortanın dövlət-özel əməkdaşlığına əsaslanan Türkiyə modeli - TARSİM-ə yaxın model tətbiq olunacaq. Qanun aqrar sahədə risklərin müştərəklə sığorta mexanizmi vasitəsilə sığortalanması ilə bağlı münasibətləri tənzimləyir, aqrar sığortanın hüquqi, iqtisadi və təşkilati əsaslarını müəyyən edir. Qanuna əsasən, kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalçıları aqrar sığorta predmetləri üzrə təbiət hadisələri, o cümlədən təbii fəlakətlər, yanğın, qəzalar, yoluxucu xəstəliklər və zərərçürmələr, vəhşi heyvanların hücumu və xüsusi təhlükəli ziyanvericilərin yayılması və hücumu və nəhayət, üçüncü şəxslərin hərəkətləri kimi risklərin bir və yaxud bir neçəsindən sığorta qaydalarına əsasən sığortalanır.

İlkin mərhələdə aqrar istehsalçıların sığorta haqqının 50 faizini dövlət ödəyəcək. Bu, məhsuldan asılı olaraq dəyişə biləcək. Aqrar Sığorta Fondunun ilkin nizamnamə kapitalı olaraq KTN mütəxəssisləri 9 milyon manatın tələb olunduğunu bildirmişdilər. Belə ki, bu sahədə subsidiyaladurma üçün 1-ci il 8,5 milyon manat, 2-ci il 10 milyon manat, növbəti illərdə 12,5-13 milyon manat vəsait lazım olacağı proqnozlaşdırılır. Aqrar sığorta mexanizminin tam gücü ilə işləyəcəyi 10-cu ildən sonra işə həmin



Gələn ildən Azərbaycanda aqrar

sığortanın tətbiqinə başlanılır

Vüqar Bayramov: "Fermer təsərrüfatları davamlı inkişaf imkanı qazanacaqlar"

Nazirlik: "Müştərəklə sığorta mexanizmi yaradılacaq"

məbləğ azalacaq. Çünki bu növ sığorta özünü maliyyə cəhətdən təmin edəcək.

Iqtisadçı-ekspert, İqtisadi və Sosial İnkişaf Mərkəzinin rəhbəri Vüqar Bayramovun "Yeni Müsavat"a dediyyə görə, ASF-nin yaradılması dövlətin aqrar sektora yeni dəstək mexanizminin işə salınması deməkdir: "Nəzərə alsaq ki, 2014-cü ildən bəri əsas prioritet olan kənd təsərrüfatında sığorta sisteminin olmaması bir çox hallarda aqrar istehsalçıların zərəre düşməsinə gətirib çıxarırdı, bu zaman aqrar sığortanın nə qədər vacib olduğunu görə bilərik. Aqrar sığorta mexanizminin yaradılması həm fermer təsərrüfatlarının davamlı inkişafına təkan verəcək, həm də aqrar istehsalçıların maliyyə əldə etmələrini asanlaşdıracaq. Sırr deyil ki, bu gün Azərbaycanda aqrar istehsalçıların maliyyə resurslarına çıxışı çox məhduddur. Bunun da əsas səbəblərindən biri aqrar sığortanın olmamasıdır. Sığortalanmayan təsərrüfatı heç bir bank risk edib girov kimi qəbul etmir. Çünki bu halda onsuz da risklərin yüksək olduğu bir sahə olan aqrar sahəyə verilən kreditin geri qaytarılmaması ehtimalı çox yüksək olur. Dövlət dəstəklili aqrar sığorta mexanizminin olması fermerlərə imkan verəcək ki, öz təsərrüfatlarını girov qoymaqla əlverişli şərtlərlə kredit əldə edə bilsinlər".

V. Bayramovun sözlərinə görə, aqrar sığorta həm də fermerlərin müxtəlif hadisələr üzündən düşdükleri zərərin qarşılınmasına imkan verəcək ki, bu da təsərrüfatların inkişafı baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyindən verilən məlumata görə, aqrar sığorta mexanizmi Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin rəhbərlik etdiyi, Maliyyə, İqtisadiyyat, Ədliyyə nazirlikləri, Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası, Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi nümayəndələrinin də daxil olduğu işçi qrup tərəfindən hazırlanıb: "Dünyada mövcud olan aqrar sığorta modelləri araşdıraraq, mütərəqqi kənd təsərrüfatı sığortası sistemi olan ABS, Kanada, İspaniya, Türkiyə, İsrailin bu sahədə təcrübəsi öyrənilib. Ölkələrin kənd təsərrüfatı mütəxəssislərinin görüşü və səfərləri, əldə edilmiş razılıqlar, təcrübə mübadilələri bu sahədə mövcud sistemləri dərinliklə öyrənməyə imkan verib. Həmin modellərin üstün və zəif cəhətləri araşdıraraq, Azərbaycan üçün dövlət-özel tərəfdaşlığını əsas tutan model hazırlanıb".

Yeni qanun kənd təsərrüfatı sığortası fəaliyyətinin əsaslarının müəyyən edilməsinə, Aqrar Sığorta Fondunun fəaliyyə-

təlik, dövlət sığorta vəsaitinin müəyyən edilən faizi həcmində sığorta edilənlərə subsidiya ayracaq. Təkrarsığorta siyasəti və sığorta risklərinin düzgün qiymətləndirilməsi nəticəsində bu sahədə dayanıqlı və effektiv fəaliyyət təmin ediləcək, kənd təsərrüfatı fəlakətlər zamanı dövlət büdcəsinin artıq yüklənməsinin qarşısı alınacaq".

Nazirlik bildirir ki, bu tədbirlər çərçivəsində etibarlı kənd təsərrüfatı sığortası mexanizminin tətbiqi qeyri-neft sektorunda ÜDM-in artırılması ilə yanaşı, ərzaq təhlükəsizliyinin təmin olunmasına və aqrar sektorun investisiya cəlbediciliyinin yüksəlməsinə də müsbət təsir göstərmək imkanına malikdir. Nəticədə yeni aqrar sığorta sistemi-

nin tətbiqi kənd təsərrüfatı istehsalının davamlılığının təmin edilməsinə yönəlib.

Yeni mexanizmdə Aqrar Sığorta Fondunun yanında sığorta şirkətlərinin təsisçiliyi ilə idarəedici qurumun yaradılması nəzərdə tutulub. İdarəedici şirkətin əsas funksiyası fondun icra səlahiyyətlərini həyata keçirmək, sığorta müqavilələri satmaq, sığorta hadisələrini tənzimləmək, elektron informasiya sisteminin hazırlanması və dəstəklənməsini təşkil etmək, müstəqil ekspertlər hazırlamaq və onlarla işi qurmaqdır.

Yeni sığorta mexanizmi 2020-ci ildən etibarən işə salınacaq.

□ **Dünya SAKİT,**
"Yeni Müsavat"

Bakıda məktəb yarmarkaları açılıb

Yeni tədris ili ərəfəsində Bakıda ənənəvi olaraq məktəbli və ofis ləvazimatlarının toplanan və pərakəndə satış yarmarkaları fəaliyyətə başlayıb.



Yarmarkalar Bakı Şəhər Ticarət və Xidmət Departamenti tərəfindən təşkil edilib. Yarmarka çadırları Bakı Metropoliteninin "Nərimanov", "Gənclik", "Koroğlu", "Qara Qarayev", "Neftçilər", "Xalqlar Dostluğu", "Əhmədli", "Azadlıq prospekti", "Memar Əcəmi", "İnşaatçılar", "Elmlər Akademiyası", "Nizami" stansiyalarının qarşısında, ümumilikdə 19 yerdə quraşdırılıb.

Yarmarka çadırlarında məktəbli üçün lazım olan bütün ləvazimatlar təklif olunur.

Yarmarkanın təşkilində əsas məqsəd valideynlərin az zaman sərf etməklə dərs vəsaitlərini, keyfiyyətli məktəb ləvazimatlarını güzəştli qiymətlərlə əldə etmələrinə kömək etməkdir.

Yarmarkalar sentyabr ayının sonuna kimi davam edəcəkdir.

Ötən 3 ildə Azərbaycanın maliyyə sektoruna mənfi mənada öz damğasını vuran "Beynəlxalq Bank işi" davam etməkdə ikən, bankın sağlamlaşdırılması və özəlləşdirilməsi ilə bağlı da dəqiq vaxt müəyyən olunmayıb.

Qeyd edək ki, avqustun 19-da Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə mənimləmədə təqsirləndirilən "Azərbaycan Beynəlxalq Bankı" ASC-nin İdarə Heyətinin səbqi sədri Cahangir Hacıyev, onun bacanağı İsmayıl Hidayət-zadə, sabiq deputat Dünyamin Xəlilov və digərlərinin cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi davam edib.

Aparılmış istintaqla C.Hacıyevin tanışı Dünyamin Xəlilov, digər 20 nəfər və qeyriləri ilə birlikdə qanunsuz maliyyə əməliyyatları aparılan və real dəyəri olmayan veksellərin alınması, eləcə də təminatı olmayan kreditlərin verilməsi yolu ilə ümumilikdə, 4,7 milyard manat məbləğində pul vəsaitinin mənimləmə və digər cinayətlər yolu ilə 2,5 milyard manat hissəsini ələ keçirməklə cinayət yolu ilə əldə edilmiş həmin vəsaitin 2 milyard manatını leqallaşdırması, digər 2,2 milyard manat məbləğində pul vəsaitinin isə müxtəlif əməliyyatlara yönəltməklə "Azərbaycan Beynəlxalq Bankı" ASC-yə ziyan vurmasına əsaslı şübhələr müəyyən edilib. Xatırladaq ki, C.Hacıyev Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hökmü ilə 15 il, D.Xəlilov 13 il və İ.Hidayət-zadə isə 7 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. Bakı Apelyasiya Məhkəməsinin qərarı ilə D.Xəlilovun cəzası 13 ildən 12 il 9 aya, Ali Məhkəmənin qərarı ilə İ.Hidayət-zadənin cəzası 5 ilə endirilib.

Beynəlxalq Bankdan oğurlanan pullar necə qaytarılacaq?

Ekspert: "Bu bankın sağlamlaşdırılması hələ bitməyib"



kəmənin qərarı ilə İ.Hidayət-zadənin cəzası 5 ilə endirilib.

Adıçəkilən şəxslər cəza alsa da, o vəsaitlərin dövlət büdcəsinə geri dönüşü təmin olunmayıb. Həmçinin bankın problemli kreditlərinin qaytarılması ilə bağlı da statistik məlumatlara rast gəlinmir. Öncəki illərdə Azərbaycan Beynəlxalq Bankının sağlamlaşdırılması prosenin 2019-cu ilin əvvəlində başa çatacağı və bankın özəlləşdiriləcəyi deyilsə də, bu proses qeyri-müəyyənlik vəziyyətini qorumaqdadır.

Bes görəsən, hazırda bankın sağlamlaşdırılması prosesi

nə yerdədir, özəlləşdirmə ilə bağlı nə kimi işlər görülür? Digər tərəfdən, həbs olunan şəxslərdən mənimlədikləri vəsaitlərin geri alınmasına nail olunubmu?

"Yeni Müsavat" a açıqlamasında bu sualları cavablandıran hüquqşünas, iqtisadçı ekspert Əkrəm Həsənov bildirdi ki, bank hələ də zərərli işləməkdə davam edir: "Azərbaycan Beynəlxalq Bankının sağlamlaşdırılması hələ bitməyib. Özəlləşdirilməsi ilə bağlı da dəqiq informasiya yoxdur. Əvvəllər bu il və ya gələn il olacağı deyilirdi, ancaq indi dəqiq məlum olan odur ki, bu il özəlləşdirmə olmayacaq.

Bu da o deməkdir ki, hökumətin istədiyi səviyyədə olan və onların təklif etdiyi qiymətə razı olan alıcı yoxdur. Bank isə zərərli işləməyə davam edir. Bu yaxınlarda bir Rusiya vətəndaşı mənə müraciət etdi, onun Beynəlxalq Bankda 860 min dollar əmanəti var. İllik 21 faizlə qoyulub. Bu depozitin bankdan çıxarılma müddətinə 10 il qalsa da, vətəndaş gəlib bankdan pulunu götürmək istədiyini deyir. Bank isə əmanətin qalmasını təklif edir və 21 faiz ödəməyə razıdır. Bu isə onu göstərir ki, bankda pul çatışmazlığı var. O mənada bank özəlləşməyə hazır deyil və anladığım qədər vəziyyət elə də yaxşı deyil".

Bankın dövlət tərəfindən restrukturasiya edilən problemli kreditlərinin qaytarılmasına gəlincə, Ə.Həsənov bildirdi ki, bu proses "Aqrarkredit" QSC-yə tapşırılıb: "Bu qurum isə heç bir məlumat açıqlamır. ABB-nin sağlamlaşdırılmasına yönəldilən vəsait xalqın pulu olduğundan, "Aqrarkredit" onun geri qaytarılması ilə bağlı ictimaiyyəti məlumatlandırmağa borclu idi. Belə anlaşılır ki, işləri yaxşı getmir, ona görə də hər hansı

məlumat vermirlər. Beynəlxalq Bankın xaricə ötürülən kreditlərinin də qaytarılması ilə bağlı bir məlumat yoxdur. Belə aydın olur ki, o pullar da batıb. İctimaiyyətə məlumat verilmədiyi üçün belə başa düşmək olar ki, nə isə müsbət proseslər baş vermir. Halbuki idarəçilik yaxşı qurulsaydı, müsbət nəticələr əldə etmək mümkün olardı".

Hüquqşünasın sözlərinə görə, hazırda "Aqrarkredit" QSC-nin Beynəlxalq Bankın borcalanlarına qarşı verdiyi bütün iddia və tələbləri məhkəmələr təmin edir: "Hətta qanunsuz tələbləri belə təmin edilir. Məndə belə bir məlumat var ki, bir biznesmenin Beynəlxalq Banka borcu var, eyni zamanda başqa banklara da borcu var. Məhkəmələr həmin şəxsin bütün əmlakını alıb, "Aqrarkredit"ə veriblər, digər kreditlərə heç nə verilməyib. Beynəlxalq Bank dövlət nəzarətində olduğundan onun borcu daha üstün tutulub. Lakin bu vəsaitlərin dövlət büdcəsinə daxil olması ilə bağlı da informasiya verilmir. İndi sual odur ki, "Aqrarkredit" QSC bu vəsaitləri nə edir? Çox güman ki, onun bir qismi dövlət büdcəsinə gedir, ancaq heç də hamısı yox. Məhkəmələr "Aqrarkredit" in ABB ilə bağlı göndərdiyi bütün məhkəmə işlərində bu qurumun xeyrinə qərar çıxarır. O pulların hamısı şəffaf şəkildə rəsmiləşdirilsəydi, indi qeyd olunan problemlər çoxdan həllini tapmışdı. Buradakı qeyri-şəffaflıq da o pulların dövlət büdcəsinə gəlməməsinin əsas səbəbidir".

Ə.Həsənov onu da diqqətə çatdırdı ki, son zamanlar ABB-nin beynəlxalq reytinglərdə irəliləməsinin səbəbi bankın fəaliyyəti ilə bağlı deyil, əksinə, dövlətin banka hədiyyə etdiyi 5 milyard manatla bağlıdır: "Beynəlxalq reyting agentlikləri baxır ki, bu bank 2016-cı ili 1 milyard zərərle başa vurub, ancaq növbəti 2017-ci il həmin zərəri bağlamaqla yanaşı həm də 800 milyon manat mənfəət əldə edib, bir il sonra 2018-ci ildə yenidən 200 milyon manatdan artıq mənfəət qazanıb. Ancaq onlar bu mənfəətin qaynağını araşdırmır və dövlət tərəfindən verilən vəsaiti bankın fəaliyyəti nəticəsində əldə olunan gəlir kimi hesablayırlar".

□ Nərgiz LİFTİYEVƏ,
"Yeni Müsavat"

Hacı Qalibin sökdüyü mülklərə görə dövlət qurumları məhkəməyə çəkildi

Sabiq deputat barəsində cinayət işi davam edir

Vətəndaş Seymur Quliyev sabiq deputat Hacı Qaliblə illərdə məhkəmələrdə çəkişir. Əlində dövlətin verdiyi "kupaça", Ali Məhkəmənin həmin sənədin qanuniliyini təsdiqləyən qərarı, dövlət qurumlarının həmin torpağın Seymur Quliyevə məxsusluğunu təsdiq edən çoxsaylı yazışmaları var. Olmayan isə mülkiyyət hüququdur - hansını ki, Hacı Qalib hələ deputat olarkən qəsb edib.

Seymur Quliyev mülkiyyət hüququnun tapdanması və ona dəyən ziyanın ödənməsi ilə bağlı Reyestr Xidməti və Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətini məhkəməyə verib. İş üzrə proses avqustun 21-də 2 sayılı İqtisad Məhkəməsinə hakim Etibar Mustafayevin sədrliyi ilə keçiriləcək.

Seymur Quliyev bundan əvvəl 1 sayılı İnzibati İqtisad Məhkəməsinə müraciət etmişdi. Ona münasibətdə Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 13-cü maddəsinin 1-ci hissəsinin - Azərbaycan Respublikasında mülkiyyətin toxunulmazlığı və dövlət tərəfindən

müdafiə olunması hüququnun pozulduğunun tanınmasını diqqətə çatdırmışdı.

Seymur Quliyev deyir ki, o, məhkəmə qərarı olmadan mülkiyyətdən məhrum edilib. Mülki Məcəllənin 152-ci maddəsinə əsasən, mülkiyyət hüququ-subyektin ona mənsub əmlaka (əşyaya) öz istədiyi kimi sahib olmaq, ondan istifadə etmək və ona dair sərəncam vermək üzrə dövlət tərəfindən tanınan və qorunan hüququdur. Sahiblik hüququ - əmlaka (əşyaya) faktiki sahibliyi həyata keçirməyin hüquqi cəhətdən təmin edilmiş imkanındır. İstifadə hüququ-əmlakdan (əşya-

dan) onun faydalı təbii xassələrini hasil etməyin, habelə ondan fayda götürməyin hüquqi cəhətdən təmin edilmiş imkanındır. İstifadədən fayda gəlir, artım, bəhər, törəmə şəklində və başqa formalarda ola bilər. Sərəncam hüququ - əmlakın (əşyanın) hüquqi müqəddəratını təyin etməyin hüquqi cəhətdən təmin edilmiş imkanındır. Seymur Quliyev bu imkanlardan məhrum edilib. Hacı Qalib Salahzadə Bilgəhdə onun 2 və 3 mərtəbəli iki villasını yerlə bir edib. O, bu qanunsuzluqları edərək deputat mandatı daşıyıb, qanunsuz olaraq müxtəlif qurumlardan əsassız sənədlər əldə edə bilib. Hazırda Daxili İşlər Nazirliyində Hacı Qalib Salahzadənin Seymur Quliyevin torpağına gedən yolu qanunsuz olaraq bağlaması, Seymur Quliyevlə

yanaşı, digər vətəndaşlar Ələkbər Quliyev və Nurid Əliyevin bağ evlərini dağıtması ilə bağlı araşdırmalar davam edir. 2018-ci ilin oktyabrında Baş Prokurorluq eks-deputat Qalib Salahzadənin qanunsuz olaraq bağladığı yolun açılması üçün Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Eldar Əzizova məktub ünvanlayıb. Məktubda Sabunçu rayonu, Bilgəh qəsəbəsi, Aslan Salahzadə küçəsi döngə 21, ev 2, ev 1 ünvanlarına və dəniz çimərliyinə gedən yolun açılmasının təmin edilməsində bəhs olunur. Məktubun yazılmasına səbəb Bilgəh qəsəbə sakinləri Seymur Quliyev, Nurid Əliyev və 35 vətəndaşın imzası ilə Baş Prokurorluğa ünvanladığı müraciətdir. Müraciətdə deyilir ki, Qalib Salahzadə yolu kəsərək demir darvaza qoydurub və şlaqba-



um quraşdırıb. Yola maneələr qoyub. Vətəndaşlar xahiş ediblər ki, həmin maneələrin götürülməsi üçün əməli tədbirlər görülsün. Məktubda icra müddəti 1 ay göstərilərsə də, hələ də icrası baş tutmayıb. Daxili İşlər Nazirliyi (DİN) İstintaq İdarəsinin Ağır Cinayətlərin İstintaqı İdarəsinin istintaq qrupunun əməkdaşları Dövlət Reyestr Xidmətinin nümayəndələri və zərərçəkənlərlə birgə əraziyə baxış keçiriblər. Dövlət Reyestr Xidməti nümayəndələri ərazidə müvafiq ölçmələr aparıblar. Nurid Əliyevin, Seymur Quliyevin bağ sahələri ilə yanaşı, yaxınlıqdakı Qalib Salahzadənin bağ sahəsinin və ərazidəki evinin ölçülərini götürüblər.

Xatırladaq ki, Qalib Salahzadə istintaq orqanında vətəndaş Seymur Quliyevin 3 və 2 mərtəbəli evlərinin yerlə bir

olunması, evlərin talan edilməsi, evlərdən əşyaların oğurlanması, həyətdəki ağacların, su quyusunun dağıdılması işi üzrə dindirilib. Bundan başqa, sabiq deputat saxta sənədlə Bilgəh qəsəbəsində bağ torpaq sahəsi satmaqda iştirakçılıq işi üzrə də ifadə verib. Fakt üzrə Cinayət Məcəlləsinin 186-cı - əmlakı qəsdən məhv etmə və ya zədələmə və 188-ci - torpaq üzərində mülkiyyət, istifadə və ya icarə hüququnu pozma maddələri ilə cinayət işi davam etdirilir. İş üzrə Cinayət Məcəlləsinin 259-cu - qanunsuz ağac kəsmə və 320-ci - rəsmi sənədləri, dövlət təltiflərini, möhürləri, ştampları, blankları saxtalaşdırma, qanunsuz hazırlama, satma və ya saxta sənədlərdən istifadə etmə maddələri ilə də araşdırma aparılır.

□ E.HÜSEYNOV,
"Yeni Müsavat"

Sabah "Qarabağ" Avropa Liqasının pley-off mərhələsində Şimali İrlandiyanın "Linfil" klubu ilə ilk matçına çıxacaq. Belfastın 18400 nəfərlik "Vindzor Park" stadionunda keçiriləcək görüşü isveçrəli hakimlər idarə edəcək.

Baş hakim Sandro Şarer olacaq. Ona yan xətt hakimləri Stefan De Almeyda və Bekim Zoqay, dördüncü hakim Fedayi San yardım edəcəklər.

Əsası 1886-cı ildə qoyulan "Linfil" 53 dəfə ölkə çempionu adını qazanıb, 23 dəfə mövsümü gümüş medallarla başa vurub. Komanda avrokuboklarda 1959/1960-cı illər mövsümündən çıxış edir. İrlandların avrokuboklarda ən yaxşı nəticəsi 1966/67 mövsümü olub. O vaxtkı qaydalara görə, "Linfil" cəmi iki mərhələdə uğur qazandıqdan sonra Avropa Çempionlar kubokunda 1/4 finala qədər yüksəlib və orada "SSKA"-ya (Sofiyaya) udub (2:2, 0:1). Bundan sonra UEFA-nın digər bütün yarışlarında isə "Linfil" ən yaxşı halda təsnifat mərhələsində ikinci mərhələyə kimi gəlib.

Cari Çempionlar Liqasına 2-ci mərhələdə "Rusenborq"la duella başlayan "Linfil" Norveç klubunun qarşısında aciz qalıb - 0:2 və 0:4. Mübarizəni Avroliqada davam etdirmək imkanı qazanan şimali irlandiyalılar 2-ci seçmə mərhələdə Farer adaları təmsilçisi "Torshavn"ı çətinliklə üstələyib - 1:0 və 2:2. Pley-offa vəsiqə uğrunda isə Monteneqro "Sutyaska"sı ilə mübarizələrdən qalıb ayrılıb - 3:2 və 2:1.

Azərbaycan və Şimali İrlandiya milli səviyyədə bir neçə dəfə qarşılaşsa da, klub səviyyəsində bu, 2-ci duel olacaq. Məhz Qurban Qurbanovun komandası 2010/2011-ci illər mövsümündə Avropa Liqasının 2-ci təsnifat mərhələsində "Portadaun"u mübarizədən kənarlaşdırıb. Səfərdə 2:0 hesabı ilə qalıb gələn klubumuz Tofiq Bəhramovdakı cavab matçında heç-heçə edib: 1:1.

"Linfil" düşərgəsində "Qarabağ"la oyun ərafəsi ilginç atmosfer hökm sürməkdədir. Hər halda, həm yerli mətbuat, həm klub təmsilçilərinin açıqlamaları belə deməyə əsas verir. Məsələn, paytaxt nəşri "Belfast Telegraph" futbol azarkeşlərinin "Qarabağ"la keçiriləcək oyunu maraqla gözləməsinin səbəbini belə izah edir: "Qarabağ"ı keçməklə "Linfil" Avroliqanın qrupuna düşən ilk ölkə klubu olacaq. "Linfil" artıq 1,2 milyon funt gəlir əldə edib. Qrupa düşəcəyi halda isə bu rəqəm 4 milyona çatacaq".



"Qarabağ"ın heyət sınağı

Sabah Avropa Liqasının pley-off mərhələsində Şimali İrlandiyanın "Linfil" klubu ilə ilk matçına çıxacaq klubumuzun heyət problemi var...



Mətbuatda yazılanları oxuyandan bu nəticəyə gəlmək olar ki, hər nə qədər favorit "Qarabağ" sayılsa da, qarşı tərəf matçla ciddi hazırlaşır və mərhələni keçmək əzmindədir. "Belfast Telegraph" daha sonra qeyd edir: "Avroliqada qrup oyunları həftənin dördüncü günü, yerli liqada oyunlar isə adətən şənbə günləri keçirilir. Ona görə də "Linfil" in rəhbərliyi düşünür ki, qrupa düşsələr, onlara daxili çempionat matçına hazırlaşmaq üçün əlavə daha bir gün lazım olacaq".

"Linfil" in 40 yaşlı baş məşqçisi Devid Hili yerli mətbuata açıqlamasında "Qarabağ" la oyunu səbirsizliklə gözlədiklərini bildirib: "Sutyaska"



yaq və olacağıq da. Həmin matçın miqyası, çəkisi daha yüksəkdir. Bu, bizim üçün əlavə avrokubok mövsümüdür. Amma biz gözüümüzü ölkə çempionatındakı yağ-çörəkdən də çəke bilmərik". O deyib ki, avqustun 22-də Şimali İrlandiya futbolu tarixində ən böyük matç olacaq.

Qeyd edək ki, hazırda komanda 2 oyundan 3 xalla 8-ci pillədə qərarlaşıb. Son qarşılaşmada ev matçında 2:4 hesabı ilə udubuz. "Linfil" in rəhbəri Roy MakQivern də deyib ki, qrup mərhələsinə düşmək komandaları üçün böyük uğur olar: "Bizim əlavə oyunlarımız olacaq. Ona görə də bəzi məqamlar nəzərə alınmalıdır. Qrupa düşməyimiz klubun imicini artıracaq. Əlbəttə, maliyyə baxımdan da qazanc əldə etməyimizi unutmamalıyıq". Şimali irlandiyalı futbol rəsmisi yada salıb ki, "Qarabağ" in Avropada qrup təcrübəsi və yüksək reytingi var: "Buna görə də onlar bizə qalıb gələ bilərlər. Amma əgər biz evdə yaxşı nəticəyə nail olsaq, bu, bizdə əlavə inam yaradacaq. Qrupa düşsək, komandamız üçün inanılmaz nəticə olacaq".

"Qarabağ" düşərgəsində acınacaqlı APOEL məğlubiyyətinin şokundan çıxmaqdadırlar. Çempionatın ilk turunda minimal hesablı qələbə kluba əlavə stimül verə bilər. Amma narahatəddici məsələlər hələ də qalmaqdadır. Nədir bu məsələlər? Ən əsası təbii ki, heyət. "Qarabağ" ın Şimali İrlandiyada necə oynayacağı və iki

görüşün nəticəsinə görə Avroliqanın qrupuna düşəcəyi barədə indidən üreklə danışmaq təəssüf ki, mümkün deyil. "Qarabağ" heyətini bundan sonra kimlərsə cəlb edəcəksə, bu çətin fayda versin. Bir oyunçunun oturuşması üçün 2-3 məşq və ya 3-4 oyun kifayət deyil. Rus mütəxəssislər bu il xeyli transfer gerçəkləşdirən Rusiya Liqasının klublarını tənqid edirlər. Səbəb budur ki, bu transfer danışıqları çox vaxt aparır və oyunçu kluba qatılarda ona xeyir verə bilmir. Bu arqumentlər "Qarabağ" üçün də keçərlidir. Klubun transfer siyasətində lənglik var. İndi isə ön xəttin iki oyunçusu Zubirin və Mahirin klubdan ayrılması barədə xəbərlər var. Zubiri saxlamaq çətin ki, mümkün olsun. Həm də xəbərlərə inansa, klub Zubirin transferdən

tam anlaşılan, hətta alqışlanan qərarıdır.

"Keşlə"yə qarşı keçirilən mövsümün ilk oyununda meydana 5 gənc futbolçu çıxıb. Aşağı yaş qrupları üzrə milli komandaların üzvü olan 21 yaşlı İsmayıl İbrahimli (yarımmüdafiəçi), 20 yaşlı Hacığa Hacı (yarımmüdafiəçi), 19 yaşlı Nicat Mehbalıyev (qapıcı), 18 yaşlı Toral Bayramov (hücumçu) və 17 yaşlı Musa Qurbanlıdan (hücumçu). Qeyd edək ki, komandanın yeganə qolunu da İsmayıl İbrahimli vurub.

Ölkənin məlumatlı idman saytları yazır ki, Q. Qurbanovun ilk dəfə olaraq bu qədər gənci əsas komandaya cəlb etməsini müsbət fakt, alqışlanacaq addım kimi qiymətləndirmək olar.

Biz də belə düşünürük ki, "qaranquşlar gəldi-gedərdi, sərçələrdən muğayət olmaq,



800 min və ya 1 milyon avro qazanc əldə edə bilər. Qurban Qurbanovun son açıqlamasında Zubirin transferi ilə bağlı xəbərsiz olması barədə dedikləri əlbəttə ki, inandırıcı deyil. Klubun Avroliqanın qrupuna düşmək şansının olduğu bir vaxtda iki ön xətt oyunçusunun transferi əvəzəlməz itkilər olacaq. Ən əsası o boşluqları doldurmaq çətin olacaq. Gərək özünə klub tapmayan bir-iki oyunçu kirayəliyə sən. Onlar isə qaranquşlar kimi "gəldi-gedərdilər..."

Bu mənada ötən həftə Qurban Qurbanovun xətlərinə dəyməsin, yaxşı mənada "sərçələrə" - yəni ölkəmizin öz gənclərinə üstünlük verməsi

qorumaq lazımdır". Hər bir klub öz oyunçularımızın ustalığının artırılmasına, meydana özünü təsdiq etməsinə çalışmalıdır...

□ Orxan ƏLİYEV,
"Yeni Müsavat"





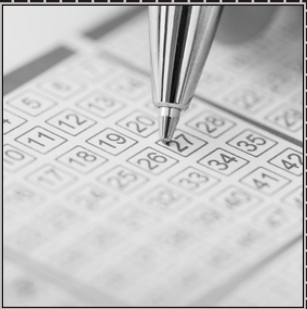
MÜSAVAT

Son səhifə

N 172 (7342) 21 avqust 2019

Bunları bilirsinizmi?

- Ayın bütöv şəkildə görünmədiyi yeganə tarix 1865-ci ilin fevralıdır
- Futbolçu hər dəfə topa kəllə vurduqda beynində 1000 hüceyrə ölür
- Bir qarışqa yuvasına gündə təxminən 2500 böcək daşıyır
- Qitə adlarının hamısı eyni hərflə başlayıb eyni hərflə də bitir
- Okeanın ən dərin yerində dəmir bir topun suyun dibinə çökməsi bir saatdan çox vaxt aparar
- Bir kiloqram limonda bir kiloqram çiyələkdəkindən daha çox şəkər var
- Bilyard topu sıxılmış kağızdan düzəldilir
- İlanlar eşitmirlər
- Siçanlar qusurlar
- Kenqurilər arxaya yeriye bilmirlər
- Kəpənəklər ayaqlarıyla dadırlar
- Qurbağanın 2600 növü var
- Bayquş mavi rəngi görə bilən yeganə quşdur
- Qarışqalar yatmırlar
- Dünyadakı heyvanların 80% -i altı ayaqlıdır
- Bugünə qədər qeydə alınmış ən böyük aysberq 200 mil uzunluqda və 60 mil enliyində olaraq, Belçikadan daha böyük sahəyə malik olub
- Qeydə alınmış ən böyük dalğa Yaponiyanın İshagaki adasında 1971-ci ildə 85 metr hündürlüyündə olub
- Havay əlifbasında yalnız 12 hərf var
- Cənubi Koreyanın paytaxtı Seul Koreya dilində elə paytaxt deməkdir
- Sadəcə diş ağcaqanadlar dişləyirlər
- Ernest Vincent Wrightın yazdığı "Gadsby" adlı əsərində 50 000-dən çox söz olan romanında heç bir sözdə E hərfi yoxdur
- Qədim misirlilər daşdan düzəldilmiş yastıqlarda yatırdılar
- Öküzlər rəngi görmürlər (rəngləri ayırd edə bilmirlər) buna görə də matadorun əlindəki bezə hücum edirlər, nə rəngdə olursa-olsun
- Hindistanda küçədən tualet kimi istifadə edilənlərə reaksiya verməyin, qanunidir
- Baham adalarında güllü paltar geymək ər axtarıram mənasına gəlir
- Pablo Picasso kasıblıqdan əziyyət çəkdiyi gənclik illərində çəkdiyi şəkilləri yandıraraq isinirdi
- İndoneziyada bazarlıq edərkən satıcı pulu yerə atsa son qiymət mənasına gəlir, yəni artıq razılış
- Heç bir kağız parçasını yeddi dəfədən artıq ikiye qatlamaq mümkün deyil
- İllərdə tarix dərslərində keçilən 100 illik müharibə əslində 116 il sürmüşdür
- 1998-ci ilə qədər Everest zirvəsinə çıxmağa çalışan 918 adamdan 146-sı ölmüşdür
- Liberiya adı "azad olanların ölkəsi" mənasını verir
- Keniyanın paytaxtı Nairobi adı Masaların Enkare Nairobi dedikləri bir su hövzəsindən götürür və soyuq su mənasını verir
- Kasablanka adı ispanca "Ağ Ev" mənasını verir
- Küveyt ərəbcə "qorunmuş kənd(qala)" mənasını verir
- Kosta-Rika ispan dilində zəngin sahil mənasını verir
- Madaqasqarda 150 000 endemik biyik və heyvan var
- Moldoviyanın adı Ruminiyadakı Moldova çayından gəlir
- Haiti sözü yerli dildə "dağda yaşayanlar" mənasını verir
- Polşa yerli dildə "düzənliklər ölkəsi" mənasını verir.



Dostlar 10 il eyni rəqəmlərlə lotereya oynadılar və nəhayət, cek-pot uddular

Səkkiz nəfər avstraliyalı 10 il yaxın eyni kombinasiyalı rəqəmlərlə lotereya oynayıb və sonunda cek-pot uddular. Bu barədə "Daily Mail" nəşri xəbər verir. Dost kampaniyasının üzvləri bu illər ərzində dünyanın müxtəlif şəhərlərinə köç etsələr də, on il boyunca ancaq 19, 23, 35, 6, 28, 24, 38 və 29 rəqəmləri ilə lotereya oynayıblar. Ötən həftənin şənbə günü, 17 avqustda onlar nəhayət ki, cekpotu uda biliblər. Bu, 996 min Avstraliya dolları olub.

"Mən bu xəbəri dərhal dostlarıma verib onları sevindirmək istəyirəm. Onlar bu xəbərə görə çox xoşbəxt olacaqlar" - qaliblərdən biri belə deyib. Onun sözlərinə görə, o, pulun bir hissəsini borclarını ödəməyə sərf edəcək.

Daha öncə xəbər verilməmişdi ki, Amerikanın Cənubi Karolina ştatının Litlton şəhər sakini lotereya oynayarkən, rəqəmlərin kombinasiyasını seçmə məqamında gözlərini bağlayıb və böyük uduşu əldə edib. Oyun azarkeşi olan şəxs izah edib ki, bundan öncə hər dəfə xoşbəxt rəqəmlərini yazırdı. Bu dəfə isə yeni taktikanı sıradan keçirmək istəyib və bunu edib.

Parisliyə mədəni olmağı öyrədəcəklər

Parisdə turistlərlə davranış qaydaları barədə dərslər təqdim ediləcək. Məqsəd yerli ofisiantların, taksi sürücüləri və hotel əməkdaşlarının turistlərlə kobud, normaldan kənar davranışlarının qarşısını almaqdır. Lenta.ru "Reuters" agentliyinə istinadən xəbər verir ki, Fransanın paytaxtında hər şey gözəl olsa da, turistlərə münasibət arzu edilməz səviyədədir. Dərslərdə qeyd edilib ki, britaniyalılar öz adları ilə çağırılmaqdan xoşlanırlar, italyanlarla əllə görüşmək lazımdır, amerikalılara isə hər hansı xidmətin haqqını dəqiq demək lazımdır. Daha çox alış-verişə meyilli



olan çinliləri isə sadəcə gülüş və öz dillərində salamlama məmnun edir. Maraqlıdır ki, parisliyə mədəni olmağı öyrətmək cəhdləri daha öncə də

olub. 2007-ci ildə şəhərin turizm departamenti taksi sürücüləri, ofisiantlar üçün buna bənzər broşuralar dərc etsə də, bu, nəticə verməyib.

Yaşlı qadın 4 gün meşədə itkin düşüb



İngiltərənin Lidni şəhərində yaşlı bir qadın dörd gün boyunca meşədə yaşayıb. Bu barədə Britaniyanın "Daily Star" qəzeti məlumat verib. 71 yaşlı Cenis Uoren 13 avqustda itkin düşüb. Onun axtarışına itlərlə bircə xilasedicilər də qoşulub. Ya-

ğışlı havaya baxmayaraq, onlar axtarışı davam etdiriblər. Dörd gündən sonra qadını meşədə tapıblar və xəstəxanaya çatdırıblar. "Hər kəs şokda idi ki, o, yeməksiz və susuz bu qədər müddət yaşaya bilib. Xüsusən də onun bu yaşını nəzərə alanda möcüzə sayı-

la bilirdi" - bunu da Uorenin nəvəsi bildirib.

Hazırda britaniyalı qadın xəstəxanada bərpa olunmağa çalışır. Xilasedicilərin sözlərinə görə, onlar itən qadını sağ-salamat və hər hansı zədəsiz tapdıqlarına görə çox xoşbəxt olublar. "Bu, bizim komanda üçün əla nəticə idi. Bu onu göstərir ki, biz ebeb yerə meşə etmərik".

Daha öncə avqustda xəbər verilmişdi ki, Virciniya ştatının Arlington bölgəsində yaşlı kişi beş gün boyunca ancaq "Coca-cola" içib. Amerikan kişi öz mətbəxində iyulun sonunda yığılıb və oradan qalxa bilməyib. Onun əli yeganə olaraq qazlı içkiyə çatıb.

Sancısı tutan zaman hamilə olduğunu öyrəndi, üçəm doğdu

Amerikanın Cənubi Dakota ştatının Stercis şəhər sakini sancısı tutan zaman hamilə olduğunu öyrəndi. Bu barədə KOTA-TV informasiya portalı xəbər tutub. Danned Qilts ötən həftə sonu qarında kəskin bir ağrı hiss edib. O düşünüb ki, böyrəyində daş var və xəstəxanaya yollanıb. "Mən düşündüm ki, bu daşlar mənim böyrəyimdədir. Çünki bu, mənə daha öncə də olub", - qadın bunu jurnalistlərə bildirib.



Həkimlər onu müayinə ediblər və qərar veriblər ki, artıq uşaq dünyaya gətirir və əkiləri olacaq. Doğuş zamanı isə bəlli olub ki, qadının üç uşağı dünyaya gəlir - bunlardan ikisi qız, biri oğlandır. Valideynləri onları Bleyz, Cipsi və Nikki adlandırdılar. Onların hər birinin çəkisi 1.8 kilo olub.

"Bizlərdən heç kim təbii yollarla üçmətlərə hamilə qalan ana görməmişdik. Onda qala bu hamiləliyi barədə 34-cü həftəsinə qədər heç bir məlumat olmayan ana görəydik. Ona görə də hamı şokdadır, eləcə də biz" - bunu da Danned deyib. O əlavə edib ki, dostlarına, qohumlarına və onun hekayəsi barədə məlumat olan insanlara çox minnətdardır. Bu şəxslər onun yeni dünyaya gələn uşaqlarına geyim və bir çox lazımı əşyalar hədiyyə ediblər.

Danned 12 illik həyat yoldaşının bu üçmətlərdən əlavə daha iki uşağı da var. Onlar tez-tez valideynlərindən kiçik bacı-qardaş istəyirdilər və indi ailələrinin genişlənməsindən çox məmnundular.

Iyulun sonunda xəbər verilmişdi ki, səkkizinci uşağını dünyaya gətirməyə hazırlanan qadın doğuşdan bir neçə dəqiqə əvvəl hamiləliyindən xəbər tutub. Qadın əmin idi ki, kəskin ağrıların böyrəyindəki daşlarla bağlıdır. Məhz bu şikayətlə xəstəxanaya gələn qadın orada sağlam bir körpə dünyaya gətirib.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi

2528-ci məhəllə ev 44/d

Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Nazim SABİROĞLU

Lisensiya N: B 114
SAYI: 3.050

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.